

58 A2

Cărțile Bunului Creștin

Nr. 1

Păcatul,
răul cel mai mare din lume

de

IULIU MAIOR

Ediția II adăugită și întregită

Blaj, 1939

Tipografia Seminarului — Blaj

Prețul Lei 8

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI

I 138712
Cota

Inventar 706316

Cărțile Bunului Creștin

Nr. 1

Păcatul,

răul cel mai mare din lume

de

IULIU MAIOR

Ediția II., adăugită și întregită

Blaj, 1939

Tipografia Seminarului Blaj

Biblioteca Centrală Universitară

BUCUREȘTI

Cota

T 138712

Inventar

766.316

re 380/4

B.C.U. "Carol I" Bucuresti

C706316

13223

NIHIL OBSTAT

GHEORGHE DĂNILĂ

censor

Se poate tipări

Nr. 7902 – 1938.

Blaj, la 12 Dec. 1938,

ss. Dr. VICTOR MACAVEIU
 vicar general arhiepiscopesc.

*Inchin această întâie cărticică a mea
scumpei mele mame*

AUTORUL

Prefață la ediția întâie

Dragi cetitori!

Au trecut cinci ani de când, în tovărășie cu prietinel și colegul meu, profesorul Alexandru Lupeanu-Melin, scoatem gazeta „Unirea Poporului”. Am făcut-o aceasta cu gândul curat de a veni într'ajutorul fraților noștri dela sate, a acelor muncitori cinstiți și harnici cari mai mult au jertfit pentru neamul nostru românesc, pentru suferințele și rugăcunile cărora ne a dăruit preamilostivul Dumnezeu acest colț de rată, care este Țara Românească.

În însuflețirea noastră tinerească n'am băgat în samă nici o greutate, ci am lucrat zi și noapte fără de a avea ajutorul nimănu. Gazeta a ieșit și iese și astăzi, bagseama pentru că asta este voința lui Dumnezeu.

Celce a urmărit vreodată această gazetă, a putut să cetească număr de număr așaporeclitele „Grăunțe sufletești”, pe cari am socotit de bine să le dăm hrană cetitorilor noștri

Indemnat de câțiva binevoitori și de scrisorile cetitorilor, cărora le-au făcut plăcere ceditându-le, m'am hotărât să le scot și în broșură, ca să le poată ceti și cei ce nu sunt abonați ai gazetei. Sunt scrise mai cu seamă pentru popor, le poate însă ceti și cărturarul, studentul și elevul. De stricat nu-i strică, iar de folosit poate să-i folosească. Nou n'am spus nimic, cel mult haina e a mea, adevărurile sunt ale Sfintei Scripturi și ale sfinților Părinți.

Că vă vor plăcea ori ba, se va vedea. Eu le am scris spre mai marea mărire a lui Dumnezeu, căruia toată mărirea, onoarea și închinăciunea i-se cuvine, acum și pururea și în vecii vecilor.

Blaj, în Postul Mare al anului 1924

AUTORUL

Prefață la ediția a doua

Sunt mai bine de patru ani de când s'a vândut și cel d.n urmă exemplar din Nr. 1 al „Cărților Bunului Creștin”. De mult m'am tot pregătit să scot ediția a doua și iată în sfârșit că, după 14 ani, am izbutit s'o scot de sub tipar. Bine înțeles că am mai întregit-o și mărit-o, dela 64 la 104 pagini, ca să fie cât mai acomodată scopului pe care-l urmăresc prin scoaterea de sub tipar a acestei broșuri: încunjurarea păcatului și fuga de el.

Am schimbat și titlul din „Despre păcat, gânduri, sfaturi și povețe, îndreptate către creștinii zilelor noastre”, în „Păcatul, răul cel mai mare din lume”.

Să dea Dumnezeu ca și ediția a doua să-și agonisească prleteni cât mai mulți și mai buni și să servească spre cât mai marea mărire a lui Dumnezeu.

Blaj, în noaptea anului nou 1939

AUTORUL

Răul cel mai mare din lume

Toată lumea după fericire se sbate. Fericirea este țânta noastră a tuturor. Intreagă viața nu este decât o luptă continuă pentru fericire.

Umblând însă după fericire, oamenii nu-și dau seama că cei mai mulți trăiesc într'o nefericire continuă și că prin urmare sunt foarte nefericiți. Această nefericire este ruptura cu Dumnezeu, făcătorul ceriului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor; ruptura cu stăpânul și regele nostru; ruptura cu acela căruia-i datorăm tot ce avem și care este țânta și scopul nostru al tuturor.

Iar această ruptură este păcatul.
Ce au făcut Adam și Eva?

Au călcat porunca lui Dumnezeu, care spunea că din roadele tuturor pomilor din rai pot să mânânce, din pomul binelui și al răului, care era așezat în mijlocul raiului, să nu mânânce, nici să se atingă de el, ca să nu moară. Ei însă, cunoscând această poruncă, cunoscând și pedeapsa, cu voința și într'adins au mâncat din roada pomului și astfel au călcat porunca Domnului.

Zis-a deci Domnul către femeie: »Inmulți-voiu mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinei tale; în dureri vei naște copii, supusă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni«. Iar lui Adam i-a zis: »Pentru că ai ascultat vorba femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mânânci, blestemat va fi pământul pentru tine. Cu osteneală să te hrănești din el, în toate zilele vieții tale. Spini și polomidă îți va rodi și te vei hrăni cu iarba câmpului. În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat, căci pământ ești și în pământ te vei întoarce« (Facerea 3, 16—19). Și i-a isgonit Dumnezeu din rai.

Tot acelaș lucru îl facem și noi, oridecâteori călcăm cu știința și cu voința vreo poruncă de a lui Dumnezeu, sau de-a Bisericii, — având credințe deșerte, jurând strâmb, furând, ucizând, făcând necurăție, mințind, nepostind, necercetând în dumineci și sărbători biserica, și altele multe. — Tot deatâtea ori Dumnezeu ne pedepsește și pe noi, izgonindu-ne din raiul harului dumnezeesc și pedepsindu-ne cu moarte sufletească, care este cu mult mai rea decât cea trupească.

Intrucât am călcat o poruncă mai însemnată a lui Dumnezeu, și încă cu deplină știință și voință, ruptura și despărțirea de Dumnezeu este deplină, iar urmarea este moartea sufletului. Acesta se numește *păcat de moarte*.

Când însă am călcat vreo poruncă a lui Dumnezeu fără voință și știință deplină, adecă fie necunoscând porunca, fie noaptea în vis, fără să ne dăm seama pe deplin — ruptura cu Dumnezeu nu este desăvârșită, iară sufletul meu nu se despărțește total de Dumnezeu, ci numai se îndepărtează și se înstrăinează puținel de

el; sufletul nu moare, ci rămâne numai rănit și bolnav, iară *păcatul este ușor.*

Ce este deci păcatul?

O nesupunere față de Dumnezeu.

Ce ai zice tu, drag cetitor, dacă copilul ori servitorul tău ți-ar spune odată: „Nu vreau să-ți slujesc”. Eu cred că mai întâi ai roși ca racul, apoi l-ai pedepsi rău; pe sluga ta l-ai chiar da afară din slujba ta, iar pe copil l-ai bate una bună. Și cu tot dreptul, pentru că într’o casă nu pot fi doi stăpâni; ori stăpânești tu, ori apoi fiul respectiv servitorul tău.

Așa și în lume. Nu este decât un singur stăpân și acela este Dumnezeu. Ori i-ne supunem lui, ori făpturilor sale. Dacă ne mai plac făpturile decât Dumnezeu, n’avem decât să le slujim lor, dar atunci să ne dăm bine seama că am înălțat pe făpturi mai pe sus decât pe plăzmuitor, și astfel l-am nesocotit pe adevăratul stăpân. Urmarea e că ne cufundăm tot mai mult în păcate și fărădelegi, în tină și în mlaștină, iară pe izvorul vieții îl nesocotim. Cu drept cuvânt se plânge deci Domnul la Ieremia prorocul zicând: »Două rele a

făcut poporul meu: pe mine, izvorul apei celei vii, m'a părăsit, și și-au săpat fântâni sparte, cari nu pot ținea apă» (2. 13). Și de fapt așa sunt făpturile. Ele nu își au ființa dela sine, ci dela Dumnezeu; așa-dară ele cu drept cuvânt se aseamănă fântânilor sparte cari nu pot ținea apa.

Că apoi cât de greu îi vine unui părinte sau unui stăpân să-și vadă copilul sau sluga uneltind împotriva sa, o știe oricare părinte sau stăpân. Mai bine ar vrea să se prăpădească el și să nu-și mai vadă casa și moșia, decât să-și vadă pe fiul său propriu răsculat împotriva sa. Să nu ne mirăm deci, dacă se chiar tânguie Domnul în cartea lui Isaia prorocul zicând: »Ascultă cerule și ia aminte pământule, că Domnul grăiește: hrănit-am feciori și i-am crescut, dar ei s'au răzvrătit împotriva mea» (1, 2). Grozavă trebuie să fie durerea unui tată, când ajunge să se plângă în forma aceasta!

Și apoi iar se plânge Domnul la prorocul David, în psalmul 54, 13—14 zicând: »Că de m'ar fi ocărit dușmanul, așa fi răbdat: de ar fi grăit cu îngâmfare asupra mea, m'ași fi ascuns de dânsul.

Iară tu, omule cel întocmai la suflet, povătuitorul meu și cunoscutul meu! Chiar tu ești celce te-ai răsculat?

Durerea lui Dumnezeu pentru răutatea și răscoala noastră este cu adevărat foarte mare și de nedescris. Dar și mai grozavă e nefericirea noastră, a celor ce am căzut în păcate de moarte. De aceea zice sf. Ioan Gurădeaur: »Mulți cred că iadul e cea mai mare nefericire. Eu însă voi propovădui într'una că mai mare nefericire este a vătăma pe Domnul nostru Isus Hristos«.

Sf. Francisc de Xaver, apostolul Inzilor, care era episcop și legat apostolic în India, avea obiceiul să-și spele însuși albiturile. Intrebat de unii, pentru ce o face aeeasta, că e ceva înjositor, le-a răspuns: »Numai un lucru îl înjosește pe om, păcatul«.

Datu-ți-ai vreodată seama de marea nefericire a păcatului? Datu-ți ai seama că păcătuind te-ai răsculat împotriva Domnului și Stăpânului tău? Că ai devenit mai rău decât fiul cel rătăcit, mai rău chiar decât Iuda? Auzit-ai, ce spune Domnul,

la Ieremia 2, 21: »Eu te-am sădit ca pe o viță de soiu, ca pe cea mai curată sămânță: cum dar mi te-ai prefăcut în ramură sălbatecă de viță străină?« Văzut-ai, cum te-ai preschimbat din fiu în dușman? Auzit-ai cu ce te amenință Domnul Dumnezeuul tău în cartea a cincia a lui Moise 32, 20: »Ascunde-mi-voiu fața mea dela ei și voiu vedea, cum va fi sfârșitul lor«. Da, pentrucă păcatul este cel mai mare rău din lume și cea mai mare nenorocire. »Cunoaște deci și vezi, că amar e ție a mă părăsi pe mine, zice Domnul Dumnezeuul tău« (Ieremia 2, 19).

Cum se naște păcatul

Un preot, care îngrijește robii dintr'o mare temniță, mi-a povestit următoarea întâmplare sguduitoare: Am intrat în celula unui rob tânăr, a unui ucigaș. Ședeam pe scaun, iară în fața mea, pe dunga patului, nenorocitul de ucigaș, care abia împlinise 38 de ani. Iată ce-mi povesti el:

»Părinte, credeți-mă, sunt dintr'o familie cinstită și părinții m'au crescut foarte

bine și creștinește. Nu le pot băga nici o vină. Inșă, după ce am ajuns la oraș și am dat de prieteni răi, am apucat pe povârniș. Inainte de toate am început a nu mă mai ruga, și a nu mai merge la biserică, apoi mi-am cheltuit banii, în mod ușuratec, prin cârciume, cafenele și în tovărășia fetelor ușuratece. Mai târziu m'am îndrăgostit de doamna casei la care slujeam și ea m'a încurajat în acest păcat și pe urmă am ucis-o, fiindcă voiam să fie numai a mea. Mai înainte nu eram în stare să omor un pui, o muscă sau un gândac. O, dac'ași putea-o desgropa, cu mâinile acestea, și dacă i-ași putea lega din nou firul vieții!

E o grozăvie, nu-i așa? Grozăvia aceasta însă ne învață, cum se naște păcatul.

Dar ca să înțelegem și mai bine acest lucru, veniți să privim cum se prăbușește o casă.

Cine dintre cetitori nu cunoaște povestea țiglei de pe coperiș?

A crepat o țiglă. Proprietarul casei n'a înlocuit-o. Picurii de ploaie au început

să umezească căpriorii coperișului, apoi grinzile și scândurile. Rând pe rând umezeala s'a strecurat la pereți, a umezit tencuiala, apoi cărămizile. Urmarea a fost că s'a dărăpănat întregă casa, iar astăzi zace în ruine.

Așa face și păcatul. Asemenea este el unui hoț isteț, care nu face sgomot, ci se furișează pe neobservate și-ți fură tot ce ai mai de preț. Iar când ai observat, mai urmărește-l dacă ai pe cine.

Ați văzut ce a pățit nenorocitul de rob tânăr! Și el însuși mărturisește că a fost foarte bine crescut și în frica lui Dumnezeu.

Cum a ajuns să devină ucigaș?

Mai întâi i-a trecut prin minte un *gând rău*. Ei bine, dar cui nu-i trec prin minte astfel de gânduri rele? Aceasta încă nu e păcat. Dacă însă ne ocupăm de el și ne desfătăm de el, atunci am păcătuit cu gândul.

Robul nostru n'a luptat împotriva acestui gând rău, dimpotrivă a simțit o anumită *plăcere* când îi trecea prin minte. Aceasta e deja păcat, păcat cu gândul nu

e vorba, însă poate deveni și păcat de moarte. Atârnă că acel gând cărei porunci a lui Dumnezeu i-se împotrivesc. Destă-tarea în gândurile necurate de pildă este totdeauna păcatu greu. Asemenea sunt gândurile rele ouălor cari, dacă ajung la căldură, se clocesc și ies din ele pui, puii păcatelor. Precum se arde celce ia în mână cărbunii, așa ne păcălesc și ne ard cu focul cel de veci și gândurile rele, dacă le ținem mult în mână sufletului nostru.

Dacă nu numai că n'am izgonit din inimă gândul cel rău, ci ne-a plăcut și ne-am desfătat de el, nu peste mult iată că ne cuprinde *un dor sau o poftă* de a și făptui ceea ce până acuma numai prin gând ne trecea. Și, dacă nu alungăm acest gând, păcătuim, pentrucă »tot celce se uită la muiere, ca să o poștească pe ea, iată a curvit cu ea întru inima sa«, ne spune Mântuitorul la sf. evanghelist Matei 5, 28. Poftele acestea asemenea sunt că-lărețului care a scăpat căpăstrul din mână, a căzut de pe șea, rămânându-i un picior în scara șeauei, și astfel este târit de calul buestru prin toate bălțile și noroaiele.

Urmează apoi *propusul sau hotărîrea* de a păcătui. Acest propus este păcat, ori izbutești să-l făptuești, ori nu. Frații lui Iosif s'au hotărît să-l omoare pe Iosif. Au și încercat să-l omoare, dar nu au isbutit, fiindcă Iuda le-a propus să-l vândă negustorilor ce treceau pe acolo, ceeace au și făcut. De fapt ei în gândul lor l-au omorît pe Iosif, prin urmare sunt vinovați de păcatul uciderii.

Păcatele descrise până aici au fost numai lăuntrice. Urmează acum *păcatul săvârșit cu fapta*, care este cu atât mai mare, cu cât are urmări mai grele. Iară urmările păcatului săvârșit sunt, că ele măresc răutatea voinței, nimicesc simțul de rușine, în cele mai multe cazuri aduc cu sine și sminteala, îl aruncă pe om în mizerie și aduc cu sine pedepse tot mai mari din partea lui Dumnezeu.

După fiecare păcat săvârșit rămâne în sufletul nostru și o urmă oarecare, adică o *stare păcătoasă*. Precum apa, dacă a înghețat, nu se mai desgheață până nu o atinge din nou căldura, și precum partea aceea a pământului, care e întoarsă

dinspre soare, rămâne întunecată până nu se întoarce iară spre soare — tot asemenea rămâne și sufletul nostru păcătos până nu se încălzește de dragostea lui Dumnezeu ori până nu se întoarce iarăși spre Domnul și Stăpânul său.

Celce săvârșește acelaș păcat mai de multe ori după o altă face *vițiu*, se obișnuiește adecă cu păcatul și devine pătimaș în privința aceea. Priviți un bețiv, un hoț ori un curvar, și veți înțelege ce este vițiul.

Păcatele însă nu vin singure, ci se *întovărășesc* tot mai multe și unul naște pe celalat. Un om leneș de pildă și învățat a trăi bine, văzând că nu mai are ce mânca, se va deda la hoții, numai ca să aibă din ce trăi. Iar, dacă i-s'ar nimeri de așa, nu s'ar da înapoi nici dela om. Pe urmă mințește, jură strâmb, asuprește pe alții, numai lui să i măergă bine. Iată cum lenea a născut o mulțime de păcate!

Stăpânit odată sufletul de droaia păcatelor, asemenea este pietrii ajunsă pe povârniș, care nu se mai poate opri până n'ajunge în vale. Astfel se întâmplă că

cutare omoară, altul asuprește pe cei neajutorați, iarăși altul trage pe nedreptul plata servitorilor, și așa mai departe. Aceste păcate însă atâta sunt de mari, încât *strigă la cer după răzbunare*. Intors cu totul de către căldura dragostei dumnezeiești, inima acestor păcătoși se umple, rând pe rând, de ură față de Dumnezeu și apoi ajung de fac *păcate împotriva Spiritului Sfânt*, despre cari zice însuși Mântuitorul, că așa sunt de mari, încât nu se vor ierta nici odată.

Iată așadar nașterea, dezvoltarea, creșterea și deplinirea păcatului, de care să-i terească Dumnezeu pe toți cetitorii acestor șire.

Mărimea păcatelor

Domnul nostru Isus Hristos i-a înfruntat pe fariseii și cărturarii Evreilor zicându-le, la Matei 23, 24: »Povățuitori orbi, cari străcurați țânțarul și înghițiți cămila«, ceea ce înseamnă că ei treceau cu vederea păcatele mici, iară pe cele mari le făptuiau mereu, fără de rușine.

Tot cam acelaș lucru îl spune și la Matei 7, 3, întrebând: »De ce vezi ștercul (țandăra) din ochiul fratelui tău, iară bârna din ochiul tău nu o simțești?« Și aici se face așadară deosebire între păcat mare ca bârna și între păcat mic ca țandăra.

Cine nu-și aduce apoi aminte de pilda cu sluga care datora stăpânului său zece mii de talanți (bani vechi grecești. 1 talant = 6000 dinari. 10 000 talanți = 60.000 dinari. Un dinar = cam un Leu), și de unul din cei împreună cu sine slujitori, care era dator slugei pomenite cu o sută de dinari? Stăpânul a iertat slugei sale cei 10.000 de talanți, ceea ce face cam 60 000 de Lei; pe când sluga, tocmai fiindcă avea suflet de slugă, n'a fost în stare să ierte tovarășului său nici suta de dinari, adică cam 100 de Lei. Cât de mare a fost deci răutatea sufletului acestui slugoi nemernic!

Când Mântuitorul a fost târît înaintea lui Pilat, a spus: »Celce m'a dat pe mine ție, mai mare păcat are« (Ioan 19, 11).

Din toate acestea se vede că *păcatele nu sunt pe o formă de mari și*

că unele se aseamănă cu țânțarul, cu 100 dinari și cu țandăra, pe când altele cu cămila, cu 10.000 de talanți și cu bârna.

Un păcat cu atâta este mai mare, cu cât este mai mare persoana pe care o vătămăm. Altfel se pedepsește celce vatămă pe măciucașul satului și iarăș altfel care vatămă pe preotul ori primarul comunei, pe prefectul, pe ministrul ori chiar pe regele. In cele sufletești de sigur că altfel păcătuiește celce-l vatămă pe Dumnezeu, și iarăși altfel care-l vatămă pe deaproapele; altfel celce vatămă persoana decât celce vatămă averea deaproapelui, fiindcă viața e bunul cel mai mare din lumea materială.

Altfel se socotește apoi fapta păcătoasă a unui om mare, și iarăși altfel aceea a unui copil, fiindcă acela știe face deosebire între ceea ce este bine și rău, pe când acesta nu. Altfel se socotește păcatul făptuit de un preot, cantor, curator ori crâșnic, decât a unui om de rând care nu prea cunoaște cele sufletești, iar pe la biserică nu dă în veci.

Care a fost oare păcat mai mare: al

lui Petru, care de trei ori s'a lepădat de Mântuitorul, ori al lui Iuda care l-a chiar vândut? De sigur că al lui Iuda, pentrucă acesta l-a vândut pe învățătorul nesilit de nime, numai din poftă de câștig; pe când Petru, dacă recunoștea că este samarinean, ar fi fost înhățat numai decât și dus la judecată. Păcat e și al unuia și al altuia, Iuda însă a făcut păcatul nesilit de nime, pe când Petru silit de împrejurări și ca să și scape viața.

Precum unele boale numai slăbesc puterile trupești, pe când altele chiar omoară — așa și păcatele: unele numai slăbesc puterile sufletești, pe când altele chiar omoară sufletul. David, s'a îndrăgostit de soția generalului său Urie. Ca să i-o poată lua, l-a trimis pe Urie în războiu, chiar în rândurile cele dintâi ale frontului, ca să se prăpădească și să-i poată lua soția. Așadară el, știind că porunca lui Dumnezeu spune clar să nu ucizi și să nu curvești, a ucis și a curvit cu voia și cu chibzuială înainte. Păcatul pe care l-a săvârșit el a fost deci *păcat mare*, care a omorât viața sufletului său, a fost prin urmare *păcat de moarte*.

Altfel păcătuiește un om care de pildă mințește câte una din când în când, mai mult din glumă, și nu păgubește prin aceasta pe nimenea cu nimica; ori unul care fură o poamă trecând printr'o grădină, ori îl suduie pe vecinul său mai mult din obișnuință decât din răutate. Acestea sunt *păcate ușoare*, cari nu omoară sufletul, cari îi slăbesc numai puterile și-i produc neplăceri. Despre astfel de păcate se spune în sf. Scriptură că de șapte ori va cădea la zi dreptul. Păcatele acestea se iartă, chiar și zicând numai o rugăciune sau făcând o faptă bună. Dar pentru aceea trebuie să ne ferim și de păcatele ușoare, căci dela o vreme prea ne obișnuim cu ele și rând pe rând și acestea pot strica prietenia noastră cu Dumnezeu.

Săvârșind însă un singur păcat de moarte, ne întoarcem cu totul de către Dumnezeu, nu-i mai băgăm în seamă poruncile, îl dăm cumva deoparte din drumul nostru și-n locul lui ne închinăm făpturilor.

Dar și între păcatele de moarte este gradație. Unele se împotrivesc chiar

Spiritului Sfânt, adecă harului sfințitor, fie că omul se prea încrede în bunătatea lui Dumnezeu, fie că se îndoiește de mila lui Dumnezeu; ori că pizmuește harul lui Dumnezeu pe care l-a primit deaproapele său, ori că se împietrește în păcat, ori că nu se îndreaptă până la sfârșitul vieții sale.

Altele strigă la cer după răzbunare, astfel este de pildă uciderea cu propus a unui om; asuprirea săracilor, a văduvelor și a orfanilor; oprirea sâmbriei servitorilor și a lucrătorilor, precum și sodomia.

Mari sunt și *păcatele străine*, adecă ale aceluia care sfătuește pe altul la păcat, care poruncește altuia să păcătuiască, se învoiește la păcatul altuia, ajută pe altul la păcat; laudă, tace, nu împiedecă păcatul altuia; se împărtășește din păcatul altuia și nu descopere păcatul altuia.

Iată de câte feluri sunt păcatele mari și în câte forme se poate vătăma Dumnezeu!

E bine să ne dăm seama de diferitele feluri ale păcatului, ca atunci când

ne ispitim conștiința, înainte de a ne spovedi, să știm, cari sunt păcatele cele grele și cari cele ușoare, și prin urmare pe cari trebuie să le spovedim neapărat și pe cari nu.

Răutatea păcatului

Datu-ți-ai vreodată seama de răutatea păcatului?

Îți place tot ce e frumos, nu-i așa? Ei bine, lucru mai urit decât păcatul nu există în lumea întreagă.

Îți place tot ce e bun și nobil, nu-i așa? Lucru mai nemernic, mai rău, mai josnic decât păcatul nu vei afla, oricât ai umbla.

Și iată pentrue:

Ai fost om de omenie; ți-ai împlinit totdeauna cu drag datorințele de creștin; rugăciunile ți le-ai zis regulat; ai dat milostenie; ai făcut pocăință; te-ai luptat cu tot dinadinsul împotriva răutății; ai adus jertfe însemnate; ai suferit mult; ți-ai câștigat nenumărate vrednicii pentru îm-

părăția ceriurilor: — Ai făcut însă un singur păcat de moarte, și ai pierdut dintr'odată tot ce ai câștigat, și acum ești »un ticălos și mișel și sărac și orb și gol«, dupăcum ni-se spune la Apocalips 3, 17, pentrucă: »de se va abate dreptul dela dreptatea sa și va face nedreptate, toate dreptățile lui, pe cari le-a fost făcut, nu se vor pomeni; întru greșala sa, pe care a greșit-o, și întru păcatele sale, pe cari le-a păcătuțit, întru acelea va muri«, ne asigură Dumnezeu Sabaot la Ezechiel 18, 24.

Se poate o pedeapsă atât de mare pentru o plăcere de o clipită?

Da, se poate, pentrucă, păcătuind cu păcat de moarte, tu te-ai despărțit de Domnul și Dumnezeul tău și te-ai alipit de făpturi. Intre tine și între tatăl tău cel ceresc este un mare părete despărțitor, care te-a umbricit cu desăvârșire, așa că tu nu mai vezi, nu mai poți vedea soarele dumnezeirii. Tu ești mort pentru Dumnezeu, mort și îngropat.

Cât de bine te simțiai mai înainte, până erai încă fiu al lui Dumnezeu și moștean al împărăției ceriurilor! — De

când ai făptuit însă păcatul, nu observi, cum te neliniștește ceva, cum te mustră și cum te chinuște glasul tainic al conștiinței tale păcătoase? Zadarnic cauți s'o înăbușești prin petreceri și beuturi, ea nu-ți dă pace nici odată, nici odată, ci tot mai mult te înfruntă și te neliniștește.

Mai înainte erai slobod, nu-ți porunca decât Dumnezeu, și erai fericit și îndestulit. — De când te-ai băgat însă slugă diavolului, nu bagi de seamă, cum te-a învrăjbit cu tine însuși, cum te-a dat pradă plăcerilor și obiceiurilor rele, cum te-a miluit și te-a dejosit?

Dă-ți seama, rogu-te, fost-ai tu în stare pe vremuri, până erai fiu bun și ascultător al lui Dumnezeu, să făptuiești și numai a suta parte din ceea ce făptuiești acum?

Privit-ai vreodată vreun măr putred? Observat-ai, cum și-a pierdut nu numai culoarea și fața, ci și gustul și mirosul? Ei bine, întocmai așa a pierdut și sufletul tău, printr'un singur păcat de moarte, toată podoaba, tot prețul său.

Auzit-ai ori citit-ai vreodată despre

vreo mireasă frumoasă, care, cuprinsă de o boală grea, a slăbit și s'a urîțit într'atâta, încât nu mai e de recunoscut? — Mireasă a fost și sufletul tău, mireasa frumoasă a lui Hristos. S'a îmbolnăvit însă și s'a urîțit de greaua boală a păcatului de așa, încât, până nu-și revine, nici gândi nu se mai poate la ziua nunții.

Văzut-ai vreodată vreun copil drăgălaș și frumos, de curând scăldat și îmbrăcat de maică-sa în cea mai frumoasă cămăsuță, căzând în tină? — Așa a pățit și sufletul tău, căzut-a în tina păcatului și s'a murdărit de nu mai e de recunoscut.

»Și a fost după ce s'a robit și Ierusalimul s'a pustiit, șezut-a Ieremia plângând, și a plâns plângerea aceasta spre Ierusalim și a zis: Cum a șezut singură cetatea cu multe popoare! Făcutu-s'a ca o văduvă; cea cu multe neamuri, care domnea peste țări, făcutu-s'a sub bir. Plângând a plâns noaptea, și lacrămile ei pe obrazul ei, și nu era cine să o mângăie din toți câți o iubeau; toți ceice o iubeau s'au lepădat de ea, făcutu-s'au vrăjmașii ei» (Plângerile lui Ieremia 1, 1—2).

Cât de bine ți-se potrivesc și ție aceste păcate, întrucât ești robit de vreun păcat de moarte!

Ieremia, în cazul acesta, este sf. maică biserică, iară Ierusalimul cel pustiit este sufletul tău cel atât de frumos odată. Pe vremuri asemenea erai unei cetăți cu multe popoare, adecă cu multe virtuți; astăzi ești ca o văduvă, părăsit de toți, și ai ajuns sub bir, sub birul diavolului.

Da ai ajuns ca văduv, părăsit de Dumnezeuul tău și toți ceice te iubeau mai înainte, s'au lepădat de tine și ți-s'au făcut vrăjmași.

Toate acestea însă numai ca să »cu-
noști și să vezi, ce amar este a mă pă-
răsi pe mine«, zice Domnul Dumnezeuul
tău (Ieremie 2, 19).

Pedepsele păcătului

Era în război, în apropiere de front. Dușmanul se apropia cu pași repezi de sat. Jandarmii au dat poruncă locuitorilor, să se refugieze fiecare, cum poate. Șrap-

nelele, granatele și gloanțele de pușcă se
împlântau, când în pereții caselor, când
într'ai bisericii. Nu mai era modru de a
rămânea în sat. Singur bătrânul preot
stătea în genunchi în fața sfântului altar
și se ruga de celce cu trupul și sângele
său încă era în chivot, »să păzească sfânt
lăcașul acesta, și toate cetățile și satele,
de ciumă, de foamete, de cutrămure, de
foc, de sabie, de venirea altor limbi a-
supra noastră și de războiul cel dintre
noi. Și pentruca blând, milostiv și bun
păciuitor să fie bunul și iubitorul de oa-
meni Dumnezeuul nostru și să întoarcă
toată mânia care se pornește asupra no-
astră și să ne scape de îngrozirea lui, care
pe dreptate este asupra noastră, și să
se îndure de noi».

Dar iată că intră în biserică jandar-
mii și-l provoacă să părăsească numai
decât biserica. Bietul preot, ce era să
facă! Deschide chivotul, ia sfânta cumi-
cătură, o bagă la sân, stânge candela din
fața altarului și, cu lacrimi în ochi, pără-
sește biserica, în care slujise mai bine de
de 30 de ani.

Cam acelaș lucru se întâmplă și cu sufletul creștinului, îndatăce păcătuiește. *Sfântul Spirit*, Impăratul ceresc, Mângăitorul, Spiritul adevărului, *se depărtează din el* și-l părăsește numai decât, iar sufletul rămâne, asemenea unei biserici părăsite, fără sfânta Cuminecătură și fără lumina tainică a candeliei.

Privit-ați vreodată, vara, când vine o vreme grea, cum se întunecă ceriul, de ai crede că se apropie noaptea? — Așa se *întunecă și mintea noastră*, îndatăce se vără în suflet păcatul.

Lucrând din greu la câmp într'o zi de primăvară sau de toamnă, omul asudă și răcește; i se înfundă nasul de nu mai poate nici răsufla nici mirosi, capătă fierbințeli mari și dacă nu se grijește, capătă aprindere de plămâni și moare. — Așa pățește și creștinul, îndatăce se depărtează de căldura de vară a soarelui credinței și ajunge în toamna ori iarna păcatului: *Răcește*, nu se mai poate încălzi pentru nici un bine capătă boala grea a păcatului și pe urmă vine moartea veșnică a sufletului și iadul.

Iarna, pe ger mare, călătorul simțește că i-se înțepenesc mânilor și picioarele și că încep a-l ustura. Dela o vreme abia și-le mai simțește și, când dă să prindă ceva cu mâna, ori să sară din căruță și să umble, nu mai are nici o putere. — Tot cam așa e și omul după săvârșirea unui păcat de moarte: *îi slăbește voința* într'atâta încât când încearcă să facă ceva, bagă de seamă că nu mai poate nici să vrea cel puțin, decum să mai poată face vreo faptă bună.

Asemenea este sufletul întinat cu păcat de moarte unei luntri putrede, în care intră apa și pe care n'o mai poți întrebuința. — Tot așa e și sufletul nostru, îndatăce e cuprins de un păcat de moarte. Zadarnic vrea să facă o *faptă bună*, simțește că *nu o mai poate face*, că nu mai e în stare să se ție la suprafață, că se cufundă tot mai mult, până se îneacă.

Precum cânele, legat cu lanț, ar fugi dar nu poate — așa și sufletul nostru, legat cu lanțul păcatului, s'ar desbăra de el, dar nu se mai simțește în stare.

Și toate acestea le rabdă omul și le suferă, și nu-și dă seama de cuvintele Domnului, rostite la Ieremie prorocul: »Cunoaște și vezi, că amar e ție, a mă părăsi pe mine, zice Domnul Dumnezeuul tău«.

Și acuma urmează una dintre cele mai grozave pedepse ale păcatului:

Spune adecă Domnul, foarte limpede, la prorocul său Ezechiel: »Și de se va abate dreptul dela dreptatea sa și va face nedreptate, toate dreptățile lui pe care le-a făcut, nu se vor pomeni« (18, 24). Ca să înțelegeți mai bine cele spuse aici, închipuiți-vă un negustor care și-a șezat toate averile sale pe o corabie. Vine o furtună, corabia se cufundă cu toate comorile de pe ea. O singură greșală sau nenorocire a nimicit întreagă averea negustătorului. Ori, o brumă din luna Mai sau o grindină din luna Iunie, Iulie ori August oare nu prăpădește toate florile și toate sămănăturile? *Tot așa pierde omul, prin un singur păcat, de moarte, vrednicia tuturor faptelor sale bune, săvârșite înainte de păcat.*

Vița de vie, dacă e tăiată de pe trunchiu, nu mai produce. Trupul, fie el cât de frumos, nu poate face nimic fără de suflet. Apostolii, într'o noapte, n'au putut prinde nici un pește, ori cât s'au necăjit. — Intocmai așa nu poate să facă nici omul, până este întinat cu păcat de moarte, *nici o faptă bună, care să fie socotită de atare și să numere ceva întru împărăția ceriurilor*. Așadar faptele noastre bune, făcute până suntem întinați cu păcate de moarte, nu prețuesc nimica în ceriuri. Cu dreptate se aseamănă așadar sufletul păcătos unei pustietăți, în care nu crește nimic, ci numai spini, mărăcini și polomidă.

Pluta, a cărei cârmă este stricată, se lovește, când de un țârmure, când de altul, până se desface și se strică. — Tot cam așa pățește și sufletul omului, a cărui cârmă, mintea, este stricată de multe și grelele păcate: atâta se tot lovește, când de un necaz când de altul, până *ajunge la nenorocire totală*, iar atunci, în locul Spiritului Sfânt se sălășluiește în el diavolul, care aduce cu sine droaia tuturor păcatelor.

Și, pentruca nefericirea să fie deplină, mai urmează în sfârșit pedeapsa cea mai grea, *pierderea fericirii veșnice*. Mărul putred nu se mai păstrează, se aruncă la porci, dar nici aceia nu-l mai mănâncă, așa că ajunge pe urmă pe gunoi — Așa și sufletul păcătos se aruncă întru întunecul cel mai din afară, unde este durere și scrâșnirea dinților. Esau și-a vândut dreptul de întâia naștere pentru un blid de linte — noi ne-am vândut dreptul la împărăția cerească pentru o plăcere de o clipită.

Strămoșii noștri, Adam și Eva, au simțit, îndată după păcatul strămoșesc, o neliniște mare sufletească. Tot asemenea și Cain, îndatăce a omorât pe fratele său Avel. — Aceeaș *neliniște sufletească* o simțim și noi după fiecare păcat de moarte, și neliniștea aceasta se schimbă, rând pe rând, într'o muștrare cumplită a conștiinței, care ne roade într'una.

Dar Adam și Eva n'au simțit numai această neliniște, ci au mai fost isgoniți și din rai, și au început a pătîmi și a suferi, și au venit asupra lor boale și necazuri

fără de sfârșit. — Aceleași pedepse le simțește omul și după căderea într'un păcat de moarte, pentru că păcatele cele mai multe aduc după sine *boale și necazuri cumplite*, cari nu se pot cura nici odată.

Fiul cel rătăcit a fost silit să se nutrească, pe urma păcatului, cu roșcovele ce le mâncau porcii, iar câte odată nici pe acelea nu le avea. — De câte ori n'ajung oamenii, pe urma păcatelor de moarte, în temniță, unde numai ei știu cât *flămânzesc!*

Dacă mai adaugem apoi *cinstea și averea pierdută* după câte un păcat, ca de pildă după beție ori furt, am înșirat toate urmările păcatului, atât de aici de pe pământ, cât și din lumea ceealaltă. Se împlinește deci prorocia lui Ieremia prorocul care zice: »Și vă voi bate pe voi cu mâna întinsă și cu braț tare, și cu mânie și cu urgie mare« (21, 5).

Să ne dăm deci bine seama de răutatea și de pedepsele mari ale păcatului.

Mai avem vreme, încă nu e prea târziu, ca să ne întoarcem dela păcatele noastre și să zicem, asemenea fiului rătăcit:

»Greșit-am, Doamne, și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău, fă-mă ca pe unul dintre argații tăi« ori asemenea lui David împăratul: »Miluește-mă, Dumnezeule, după mare mila ta și după mulțimea îndurărilor tale șterge fărădelegea mea. Mai vărtos mă spală de fărădelegea mea și de păcatul meu curățește-mă. Că fărădelegea mea o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea«.

Să ne ferim și de păcatele ușoare!

La un preot înțelept și bătrân veni odată o doamnă tânără dar ușuratecă, care-i spuse că ea se ferește de păcatele grele și de moarte, de cele ușoare însă nu, fiindcă acestea nu-l despărțesc pe om de Dumnezeu. Bătrânul preot, arătându-i atunci ceasul său de perete, care stătea și nu mai umbla, îi zise: »Camera mea se curăță zilnic și regulat, și cu toate acestea pravul a oprit acest ceas. S'a adunat în ceas prav peste prav, care a oprit, rând

pe rând, mașinăria, iar acum nu mai vrea să meargă. Tot asemenea întunecă și mulțimea păcatelor ușoare conștiința ome-nească, până aproape o opresc să mai funcționeze.

Un mare scriitor, Maeterlinck, scrie în vestita sa carte despre furnici, că un colonist a lipsit mai multe zile de acasă. Reîntorcându-se, s'a așezat pe scaunul său dela masa de scris, însă a căzut, fiindcă scaunul se nimicise. Asemenea a pățit-o și cu masă, când a încercat a scrie pe ea și fără de a șede pe scaun. Iar când s'a răzămătat de usciorul dela ușă, căzu și acela și se prefăcu în prav de firez. Ce se întâmplase? Furnicile albe pătrunseseră în casă și-i nimiciră tot ce era de lemn. — Aceste furnici se aseamănă cu păcatele ușoare cari, multe fiind, nimicesc pe urmă totuși sufletul.

»Celce nu cată seama de cele mici, pe încetul va cădea«, citim la Cartea Înțelepciunii lui Isus fiul lui Sirah, 19, 1. Precum mărul, care la început n'are decât mici pete de putreziune, ajunge, rând pe rând, să se putrezească cu totul, așa și

omul care săvârșește păcate ușoare, face, cu vremea, și păcate grele și de moarte.

Și păcatul ușor este o vătămare a lui Dumnezeu, o vătămare care nu strică cu totul, ci numai slăbește, prietenia noastră cu Dumnezeu.

Asemenea sunt păcatele ușoare molliilor cari nu nimicesc de tot, ci numai găuresc hainele; o haină găurită de molii însă tot nu se mai poate purta, oricât ai coas-o. Precum își ferește așadar omul înțelept hainele de molii, așa

să ne ferim și noi sufletul de păcatele ușoare cari duc rând pe rând la păcate de moarte.

• Celce este credincios întru puțin, și întru mult credincios este; și celce este nedrept întru puțin, și întru mult nedrept este. citim la sf, evanghelist Luca 16, 10. Și așa este. Un învățător german povestește că plecând în 2 August 1914 în războiul cel mare, și-a luat rămas bun dela elevii săi cari l-au petrecut la gară. Cu acel prilej l-a rugat în special pe elevul său de 14 ani Ștefan S., să fie cu minte și să nu mai continue a fura și a

fi atât de dârz. Elevul i-a promis. După doi ani însă, fiind învățătorul rănit și zăcând în spital, află din ziare că Ștefan S. a omorât o femeie văduvă și i-a furat cei 200 Lei ce-i avea în casă. Prins și trimis la închisoare, elevul și-a mărturisit vina, iară la desbatere a fost chemat și învățătorul, care a spus, cum era elevul de mic copil și cum nu l-a putut desvâța de micile furturi, de minciuni și de încăpăținare. Tatăl elevului, soldat și el, a înnebunit de durere când a auzit sentința de condamnare la 15 ani temniță grea, iară mamă-sa și ceilalți doi frați și-au luat lumea-n cap și s'au mutat de rușine într'un mare oraș din depărtare.

Dacă săvârșim multe păcate ușoare, Dumnezeu ne lipsește de multe daruri.

Asemenea face Dumnezeu unui tată bun, care-și iubește pe o formă pe toți fiii săi, însă pe cei neascultători îi lipsește de câte o plăcere pe care celorlalți le-o face cu drag. O oglindă plină de prav nu arată bine, tot așa nu poate primi nici sufletul plin de pravul păcatelor ușoare

întreg harul lui Dumnezeu. Asemenea este sufletul plin de păcate ușoare omului plin de bube; când îl vezi, îți vine să fugi de el.

Dumnezeu pedepsește destul de aspru și păcatele ușoare.

Moise a suferit 40 de ani necazurile și lipsurile vieții din pustie, le-a suferit însă bucuros, căci avea siguranța că va intra în țara făgăduinței. Însă n'a putut intra, pentru că n'a avut încredere de ajuns în Dumnezeu. Zaharie a amuțit, fiindcă nu a crezut îngerului care-l vestise că soție-sa, deși trecută în zilele sale, va naște fiu și va chema numele lui Ioan. Dar Dumnezeu nu pedepsește păcatele ușoare numai în lumea aceasta ci și pe lumea cealaltă, în locul curățitor numit purgator. Iară pedepsele din purgator sunt pe o formă de aspre cu cele din iad, numai că cele din iad sunt veșnice pe când cele din purgator vremelnice.

» În toate zilele, fiule, adu-ți aminte de Domnul Dumnezeul nostru și cu voia nu păcătui și nu călca poruncile lui, și în toate zilele vieții tale fă dreptate și nu

umbla pe căile nedreptății». Acesta este sfatul pe care-l dă Tovit fiului său, și mai bun sfat decât acesta cu greu se poate da și astăzi. Să ne ferim așadară nu numai de păcatele mari și de moarte, ci și de cele mărunte și ușoare, întrucât avem de gând să intrăm întru împărăția lui Dumnezeu. Fericit omul care se poate feri și de păcatele ușoare, pentru că »de vei face adevărul, cu spor vor fi ție căile tale întru faptele tale și tuturor celor ce fac dreptate«. (Tovit 4, 6).

O primejdie mare

Am asemănat pe omul păcătos cu un bolnav greu care-și așteaptă mântuirea dela un medic vestit. Se poate însă asemăna și cu o vie pe care a stricat-o gerul sau grindina și care nu mai aduce aproape nici o roadă, oricât ar îngriji-o omul. Sunt oameni, cari așa de mult s'au dedat cu păcatul, încât abia se mai pot desbăra de el; oameni, a căror voință întru atâta este de slăbită, încât numai

după lupte într'adevăr mari sunt în stare să scape de păcate. Acești oameni sunt asemenea unui mort care începe a putrezi, ori unei vii mâncate de mană.

Omul, dela o vreme, se obișnuște cu păcatul, ca boul cu jugul, și asemenea calului cu frânele. La început îl înveți foarte cu greu la jug ori la ham, dar dela o vreme așa se obișnuște cu jugul, încât, cu toate că nu-i place, își bagă el însuși capul în jug. Intocmai așa ne învață și pe noi diavolul la jugul sau la hamul păcatului, încât dela o vreme ne băgăm înșine capul sub povara păcatului.

Învățul păcatului este ușor, desvățul însă foarte greu.

Văzut-ați vreodată, cum prinde paiangenul muștile? Cum le învăluie în tortul său atât de fin și apoi le așază deoparte, bine știind că nu se mai pot deslega din cătușele tortului? Intocmai așa ne învăluie și pe noi diavolul cu tortul gros al păcatului, iar pe urmă ne dă drumul, bine știind că suntem legați și nu ne mai putem scăpa.

Când bați un cuiu într'un lem, îl bați

tare, ca să țină. Iar când vrei să-l scoți, nu-l mai poți decât cu foarte mare greutate, de multe ori numai vătămând lemnul. Cam așa o pățim și cu păcatele; cu cât le făptuim mai des, cu atât intră mai adânc în suflet; le-ai scoate, și nu le mai poți. Repețind acelaș păcat mai de multe ori, ne obișnuim și ne dedăm cu el de așa, încât ni-se pare că trebuie să-l făptuim regulat, și nu ne mai putem desbăra de el. Iar când observăm, cât de departe am ajuns, desnădăjduim și ne facem plocon diavolului, din a cărui ghiare nici așa nu mai putem scăpa.

Ca să ne putem deci desbăra de păcate, avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu.

În sfânta evanghelie ni-se pomenesc numai trei învieri din morți pe cari le-a făptuit Isus, și anume: 1., fata lui Iair, 2., tânărul din Naim și 3., Lazar. Pe fata lui Iair Mântuitorul a prins-o numai de mână, iar ea a înviat numaidecât. Tânărului din Naim i-a poruncit: »Tinere, ție îți zic scoală!» Când l-a înviat însă pe Lazar, mai întâi a plâns, apoi a poruncit

să se ia piatra de pe mormânt și numai după aceea a strigat cu viers mare: »Lazare, vino afară!« — Fata lui Iair și tânărul din Naim sunt asemenea păcătoșilor acelora cari numai odată cad în păcat și se trezesc din moartea păcatului, la cel dintâi cuvânt al Mântuitorului. Lazar în schimb asemenea este păcătoșului obișnuit cu păcatul; păcătoșului căruia foarte multă pregătire îi trebuie până aude glasul de trezire al harului dumnezeesc. Sfântul Augustin a fost unul dintre cei mai stricați tineri ai vremii sale; de aceea a trebuit să lucreze 18 ani mamă-sa, sf. Monica, până l-a putut încreștina, făcându-se apoi ce e drept unul dintre cei mai mari sfinți ai bisericii.

Așadară desbărarea de păcate nu se poate face deodată, ci rând pe rând.

Chiar de aceea, celce vrea să se scape de păcatele sale obișnuite, să înceapă mai întâi cu unul, cu cel mai greu și cu cel mai primejdios. Cunoașteți poate povestea tatălui care le a dat copiilor săi o legătură de nuiele, ca să le rupă. Au în-

cercat băieții, dar, oricât s'au chinuit, n'au isbutit. Atunci a luat tatăl legătura, a scos din ea câte o nuia, a frânt-o și în câteva clipite legătura întreagă a fost ruptă în două. Poate-se oare o mai bună pildă decât aceasta? Dacă am face și noi la fel, în câțiva ani am putea deveni sfinți. Ne-cazul e însă că ni-e groază de aceasta, ne încurcăm tot mai rău în păcate, și'n sfârșit ne vindem sufletul diavolului pentru plăcerea cutare, precum și-a vândut Esau dreptul de întâia naștere lui Iacob pentru un blid de linte.

Am numit *primejdie mare obișnuința de a păcătui*, fiindcă păcatul turbură mintea omului, așa că nu mai vede limpede și nu mai poate deosebi binele de rău, ba de cele mai multeori vede întors, adecă răul îl vede bine și binele rău. Tot așa slăbește păcatul și voința, așa că omul dedat cu păcate este ca vândut diavolului: de pildă bețivul, curvarul, hoțul, defăimătorul, mândrul, leneșul și așa mai departe. Câtă oboseală îi trebuie unui preot până este în stare să-l desbare pe un credincios de al său de

vreun astfel de păcat! Iar când crede că a isbutit, iarăși îl vede căzut în același păcat, fiindcă nenorocitul nu mai are voință.

Să avem deci puținică ambiție și să nu ne lăsăm robiți de satana în forma aceasta. Chiar de aceea, să ne spovedim cât mai des, că alt mijloc de scăpare nu avem.

Cele șapte păcate de căpetenie

Sunt șapte păcate, pe cât de mari și de grele, pe atât și de obișnuite, cari sunt asemenea unor bălauri cu capete multe, ca niște izvoare nesecate, ca niște căpetenii de oștiri; pentrucă sunt părinții a mai multor păcate. De aceea se și numesc *păcate de căpetenie*. Aceste 7 păcate de căpetenie sunt următoarele: 1, trufia sau mândria, 2, iubirea de arginți, 3, desfrânarea, 4, invidia sau pizma, 5, mânia, 6, lenea și 7, nesațul sau lăcomia.

Unii sfinți părinți numără între cele șapte păcate de căpetenie nesupunerea, în locul invidiei sau pizmei. Noi însă îi urmăm pe acei sfinți părinți cari sunt de pă-

rerea că pizma este mai mare păcat decât nesupunerea.

Oricine făptuește mai de multe ori unul sau altul dintre aceste șapte păcate, se obișnuiește atât de mult cu el, încât pe urmă nu mai este în stare să se desbăre de el. În forma aceasta el devine un închinător idolilor, dupăcum spune sf. apostol Pavel, fiindcă el nu-i mai slujește lui Dumnezeu, ci unei făpturi, de pildă trupului, banului ori mâncării, așa că în sufletul lui nu încap și Dumnezeu. Urmarea este că dela o vreme se desbară cu totul de Dumnezeu și servește numai făpturii, adică idolului pe care și l-a format. Despre unii ca aceștia spune Domnul nostru Isus Hristos la Matei 6, 24: »Nu puteți sluji lui Dumnezeu și mamonei«.

Când au voit să între Evreii în pământul Canaanului, șapte erau neamurile cari le stăteau împotriva, și anume: Heteii, Ghergheseii, Amoreii, Cananeii, Ferezeii, Heveii și Iebuseii. Tot șapte păcate sunt și dușmanii noștri cari nu ne lasă să intrăm în raiu, adică cele 7 păcate de căpetenie.

Sf. evanghelist Marcu ne povestește despre Isus, la cap 16, stih 9 a evangheliei sale, că »dacă a înviat, în ziua cea dintâi a săptămânii, s'a arătat întâi Mariei Magdalenei, din care scosese șapte draci«. Ei bine, sf. Părinți sunt de părerea că acești 7 draci n'au putut fi alții decât cele 7 păcate de căpetenie.

»Când duhul necurat iese din om, umblă prin locuri sterpe, căutându-și odihnă, dar negăsind își zice: mă voiu întoarce la casa mea, de unde am ieșit. Și venind, o află măturată și împodobită. Atunci se duce și ia cu sine alte șapte spirite, mai rele decât el, și intrând își face aici sălaș, și starea acelu om ajunge, acum în urmă, mai rea ca la început« (Luca 11, 24—26). Tot sf. Părinți spun că aceste 7 spirite nu sunt altele decât cele 7 păcate de căpetenie.

Astfel stând lucrurile, ne vom ocupa de aceste 7 păcate de căpetenie, pe rând, arătându-le răutatea, pentruca astfel cetitorii să se știe feri de ele.

Trufia

Cine nu cunoaște istoria păstorului David și a uriașului Goliat? Cum se lauda uriașul și cum își ținea sub demnitatea sa, să se lupte cu un păstoraș ca David! Și cum David l-a lovit în cap cu piatra din praștia sa, calcându-l la pământ, și pe urmă tăindu-i capul! Goliat a fost trufaș, prețuindu-și prea mult puterea trupească.

Sunt oameni cari își prețuesc prea mult ochii, frumusețea, vocea, părul, formele trupului, strămoșii, virtuțile și altele multe. Cei mai mulți însă se fălesc cu banii, cu averea și cu neamul lor.

Toți aceștia se numesc trufași, plini de mândrie sau făloși, fiindcă se prețuesc, fie pe sine, fie bunătățile pământeste, mai mult decât se cuvine, iară această prețuire o arată și în afară.

Trufașul însă este neguțător foarte slab, fiindcă se prețuește mai mult decât este vrednic. Asemenea este trufașul diavolului, care și el se crede mai mult decât este, ori unui bețiv care, atâta timp cât

este beat, se crede cine știe ce și se laudă într'una, dar după ce s'a limpezit la cap, îi pare rău de prostiile pe cari le-a spus. Asemenea este trufașul unei găini care cotcorozește îndată ce se ouă, căci și trufașul, îndată ce face o faptă bunișoară, o dă în vileag, ca să o știe toată lumea și să-l laude cât mai mulți. Trufașul asemenea este uleiului, care stă totdeauna la suprafața apei, căci și el veșnic se lefăiește și se arată tuturor. Sunt apoi un fel de trufași cari se vorbesc de rău chiar pe sine inșiși în fața lumii, aceasta o fac însă numai ca lumea să-i ridice și să-i tămăieze și mai mult.

Trufașul se îmbracă totdeauna mai altfel decât ceilalți oameni, ca toată lumea să-l observe și să-l preamărească, și fuge după măririle deșarte ca copiii după fluturi.

Trufașul disprețuește ajutorul lui Dumnezeu și-și pune încrederea numai în sine. Patria lui este pământul, la cer nici nu se gândește.

Nime nu i-a urît mai mult pe trufași decât Domnul nostru Isus Hristos, care în pilda vameșului și a fa-

riseului ne-a arătat, cum sunt oamenii trufași: »Mulțămescu-ți ție, Doamne, că nu sunt ca ceilalți oameni, jefuitori, nedrepti, preacurvari, sau ca și acest vameș. Postesc de două ori în săptămână, dau zeciuială din toate câte am» (Luca 18, 11—12). Trufașul vede ștercul sau țandura din ochii altora, însă bârna din ochiul său nu o vede.

Trufia este împărăteasa și mama tuturor păcatelor. Cele mai dese păcate însă, cari se nasc din trufie, numite și ficele trufiei, sunt: neascultarea (vezi uciderea de prunci a lui Irod!), erezia (vezi istoria lui Luther care numai din trufie a desbinat biserica apuseană, a lui Fochie și Cerularie, cari din aceeaș cauză au stricat biserica răsăriteană!), sfada și cearta (vezi femeile din Cosma și din Păgida, cari nu se pot înțelege pe cari bănci se șadă în biserică!) și chiar necurăția (căci zice sf. Augustin: Dumnezeu pedepsește trufia cu necurăție).

Priviți femeile moderne, cum se îmbracă de nebunește, tot numai din trufie! Unele au călcâie înalte, încât ți-e milă să le vezi umblând; altele își scot sprânce-

nele, deși le doare îngrozitor; iarăși altele își lipesc genele deolaltă; își vâra picuri de mătrăgună în ochi, ca să le fie ochii sclipitori; unele iarăși umblă iarna cu picioarele goale și capătă reumă încât nu mai scapă de această boală grea decât în groapă; iarăși altele se îmbracă iarna atât de subțire încât răcesc și se îmbolnăvesc. Iți vine să te întrebi, văzându-le toate acestea, că oare au aceste femei mintea întregă? Când colo ele toate acestea numai din trufie le fac.

Pe trufași însă Dumnezeu îi pedepsește rău. Înainte de toate îi umilește: »Tot celce se înalță, umili-se-va, iar celce se umilește, înălța-se-va« (Luca 14, 11). Ori nu vedeți că și fulgerul mai iute lovește copacii cei înalți decât cei scunzi? Babilonenii au voit să-și ridice un turn până la ceriuri, dar Dumnezeu i-a pedepsit cu răsturnarea turnului și cu amestecarea limbilor. Aman, cel mai înalt deregător al împăratului Perșilor, i-a asuprit amar pe Evrei și le-a cerut să i-se închine ca lui Dumnezeu. Și citim în cartea Estirei, că și-a sfârșit viața în furci.

Irod a pretins ca supuşii lui să-l cinstească ca pe Dumnezeu; a murit mâncat de viermi de viu. Napoleon cel mare a voit să cucerească întreagă Europa, şi a murit ca prizonier pe insula sf. Elena.

Trufia duce la iad. Ori nu aţi auzit ce au păţit îngerii cei răi cari au voit să se înalţe prea sus? Iar Adam şi Eva, şi împreună cu ei toţi oamenii până la moartea lui Isus, nu au ajuns în limb, adecă în târnaţul din faţa iadului, tot pentru trufia lor, voind să fie şi ei atotştiutori, asemenea lui Dumnezeu?

Şi acum a oare cum ne putem scăpa de trufie?

Înainte de toate nizuindu-ne a ne cunoaşte scăderile. Cu cât vom încerca să ne cunoaştem mai bine, cu atât vom scăpa mai uşor de acest mare păcat.

Să ne gândim apoi la faptul că tot ce avem Dumnezeu ne-a dat, aşadară la ce ne fâlim cu ceeace nu e al nostru? »Ce ai ce nu ai luat? Iară de ai şi luat, ce te fâleşti ca şi cum n'ai fi luat? întăie treabă sf. apostol Pavel în epistola sa întâie către Corinteni (4, 7).

Să ne gândim la nimicnicia noastră!
>Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului!«, astăzi este, mâne se cosește.
>Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sunt deșertăciune!«

Gândește-te apoi, cât de mult s'a umilit pentru tine Mântuitorul nostru Isus Hristos, luând trup de om, născându-se dintr'o Fecioară curată, nu în palat, cum i-se cuvenea, ci într'o peșteră; trăind în sărăcie, în lipsuri și necazuri, batjocorit, scuipat, incununat cu spini, răstignit și mort, asemenea unui făcător de rele ori criminal.

În cartea Înțelepciunii lui Isus fiul lui Sirach cetim, la cap 10, viers 7 și 15:
>Urită este înaintea Domnului și înaintea oamenilor trufia. ~~Că începutul păcatului este trufia și celee o ține pe ea plouă uriciune~~«.

Bagă deci bine de seamă și te ni-zuește a te scăpa de ea până mai e vreme, căci vine noaptea când nu se mai poate lucra!

Sgârcenia

Dumnezeu ne-a plăsmuit și ne-a lăsat aici pe pământ zicând: »Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți pe el, și stăpâniți peștii mării și păsările ceriului și toate dobitoacele și tot pământul și toate jivinele cari se târăsc pe pământ« (Moise, Cartea Facerii 1, 28). Iată deci, de când și de unde avem noi oamenii dreptul de a stăpâni și de a ne aduna câte ceva aici pe pământ!

Pe lângă traiul de toate zilele, mai trebuie însă să ne gândim și la ziua de mâine, la zile de boală și de neputință, la zilele grele ale bătrânețelor, punând deoparte, prin cruțare, bani albi pentru zile negre. A fi cruțător este deci o virtute.

Indatăce însă cineva nu se îndestulește cu ceea ce îi este trebuința și pune deoparte o avere mai mare decât are nevoie el și familia sa, cu gândul de a avea bogăție cât mai mare, începe să se molipsească de păcatul iubirii de argint sau a

sgârceniei, care este unul din păcatele de căpetenie și are urmări grozave pentru nenorocitul de om cuprins de acest mare păcat.

Asemenea este sgârcitul unei buți fără fund, pe care n'o poți umplea nici odată; ori unui lup care e pururea flămând; ori focului care, cu cât pui mai mult pe el, cu atâta ar mistui mai mult.

Sgârcit sau iubitor de argint este însă nu numai acela care vrea să înghită totul, ci și acela care ține lacom la tot ce are și nu ar da un ban din mână pentru cât bun e în lume.

Asemenea sunt acești sgârciți câinelui care roade la un os și se mornăie îndatăce se apropie un alt câine de el, fie acela chiar propriul său cățel.

Oameni sgârciți se află și între bogați și între săraci, de aceea spune sf. Augustin: »La mulți bogați afli bani, dar nu afli sgârcenie și la mulți săraci afli sgârcenie, dar nu afli bani«.

„Sgârcitul este slujitor idolilor“, spune sf. apostol Pavel în epistola sa

către Efeseni (5, 5), pentru că dumnezeul lui este banul. » Banului, acestui dumnezeu al său, îi jertfește sgârcitul toate grijile și cugetele, tot gândul, întreaga sudoarea feței sale, până și sufletul și fericirea sa, adaugă Tertulian, un mare dascăl al lumii din veacul al treilea.

Sgârcenia este un tiran îngrozitor, spune sf. Grigore de Nissa, care nu-i dă pace slugii sale. Și, oricât de bogat ar fi sgârcitul, el este veșnic plin de griji, cu atât mai ales că este de credința că e stăpân pe atâția bani și pe atâta avere, deși în realitate banii și averea îl stăpânesc pe el. Dacă latră un câine, sgârcitul crede că deja vine hoțul ca să-l fure. Dacă se mișcă un șoarece, el crede că vreun servitor de al său chiar acum are de gând să se răscoale împotriva sa, ca să-l omoare și să-i fure tot ce are. Ba unii sgârciți se tem până și de fiii lor proprii.

„*Rădăcina tuturor relelor este iubirea de argint*“, zice sf. apostol Pavel în cea dintâi a sa carte către Timotei, la cap 6, vers 10. Iară mai înainte,

la viers 9, zice: »Iară, ceice vor să se îmbogățească, cad în ispite, și în curse și în multe poște fără de treabă și vătămătoare cari cufundă pe oameni în pierire și în osândă«.

Sgârcitul își este înaintea de toate dușman și ie însuși, pentru că el nu se satură din bunătățile sale, ci trăiește în cele mai mari lipsuri. El nu se satură în veci. Asemenea este el bouului care adună grâul în șură și grânare, el însuși însă nu mânâncă decât paie, zice sf. Augustin. Asemenea este el lui Tantalus, fiul zeului Joe, care a fost pedepsit în iad cu aceea că era cufundat în apă până la grumaz, și totuși se prăpădea de sete, fiindcă apa se retrăgea ori decâteori voia s'o înghită: că doară și sgârcitul are avere, dar nu se atinge de ea, ca nu cumva să i-se gate. Sf. Ambroziu spune că dreptatea lui Dumnezeu se răzbună asupra sgârcitului, pentru că el postește, cu toate că are ce mânca și prin aceasta se răzbună lacrămile săracilor. Foarte drept spune Sf. Scriptură a Vechiului Testament în cartea lui Isus fiul lui Sirah (cap 14, stih 4) »Celce adună

din nevoia sa, altora adună, și cu bună-tățile lui alții se vor desfăta.

Sgârcitul este groaznic față de deaproapele său. Lui nu îi e milă nici de ceice sufer, nici de cei necăjiți și săraci, zice sf. Inocențiu. Inima lui este aspră ca nicovala, care nu se înmoaie, oricât o batem cu ciocanul, zice sf. Vincențiu Ferrerius. Asemenea este el unui câine turbat, care mușcă și atacă tot ce-i vine înainte; tot asemenea atacă și sgârcitul pe oricine, voind să câștige de pe spatele fiecărui. Asemenea este el balenei care mânăncă toți peștii pe care îi întâlnește, pentrucă tot așa ar nimici și sgârcitul pe toți oamenii pe cari îi întâlnește, numai punga să i-se umfle cât mai tare. Asemenea este el porcului, care numai după moarte este folositor, iar cât trăiește tot adună la unsoare. De aceea-l și întreabă mai sus pozenitul Isus Fiul lui Sirah pe sgârcit (14, 14): »Au nu altuia vei lăsa trudele și ostenețele tale să le împartă cu sorți?«

Sgârcitul își pierde liniștea sufletească. Dacă i-se mărește bogăția, îi cresc grijile, așa că la altceva nu se mai

poate gândi; dacă îi scade bogăția, atunci e și mai chinuit, încât e vai și amar de capul lui.

Sgârcitul este în stare să făptuiască orice păcat. Iată ce zice sf. Vasile cel Mare în privința aceasta: »Iubirea de argint umple pădurile cu hoți, casele cu tâlhari, târgurile cu înșelători, judecătoriile cu mărturii strâmbe, ochii săracilor cu lacrimi, temnițele cu făcători de rele și iadul cu condamnați«. Iuda, în sgârcenia sa, a fost în stare să-l vândă pe Invățătorul și Stăpânul său. Și, Doamne, câte războaie, câte măceluri și câte grozăvii s'au făcut și se fac zilnic, tot numai din iubire de argint! Abia la judecată din urmă se vor putea vedea toate fărădelegile făptuite pe urma acestui mare păcat.

Sgârcitul își pierde credința, fiindcă nu-i ajunge vremea să se gândească vreodată la suflet, iar să meargă la biserică nici prin gând nu-i trece, că doară în ora acea, cât ține sf. liturghie, n'ar mai putea câștiga bani. De altfel o spune însuși Mântuitorul: »Nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona« adică bogăției (Luca 16, 13).

Sgârcciții vor fi pedepsiți cu iadul. Aceasta ne-o spune Domnul nostru Isus Hristos, la Matei 25, 41—45: »Duceți-vă dela mine blăstămaților în focul de veci care este gătit diavolului și îngerilor lui, că am flămânzit și nu mi-ați dat să mânânc; însătoșat-am și nu mi-ați dat să beau; străin am fost și nu m'ați primit; gol și nu m'ați îmbrăcat; bolnav și în temniță și nu m'ați cercetat«; la I. Cor. 6, 10: »Nici lacomii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni«; la Matei 9, 24: »Mai ușor trece funia corăbiei prin urechea acului, decât bogatul să intre între împărăția lui Dumnezeu«. Până și păgânii erau convinși de aceasta, de aceea l-au pus pe Pluto, zeul bogăției, mai mare peste împărăția iadului — zice marele învățat iezuit Cornelius a Lapide.

Sgârccitul nu are nici un folos din bogățiile sale, căci toate le lasă aici și din întreagă avuția sa nu duce cu sine decât doar câteva scânduri și un tropar pe obraz. De aceea zice psalmistul David: »Nu te teme când se îmbogățește omul și când se îmbogățește mărirea casei

lui. Căci când va muri, nu va lua nimica, și belșugul lui nu se va duce cu dânsul« (47, 19—19).

Și acuma, cum ne putem scăpa de acest păcat groaznic?

1. Învață-te a da zilnic ceva din prisosul tău săracilor, și anume cu cât ești mai bogat, cu atâta dă mai mult. 2. Gândește-te la marea sărăcie a Mântuitorului nostru Isus Hristos care a zis: »Vulpile au vizuini și păsările ceriului cuiburi, iară Fiul omului n'are unde să-și plece capul« (Matei 8, 20). 3 Gândește-te cât mai des la moarte, dușmana neîmpăcată a sgârșiților, care-i seceră fără milă, nedându-le voie să ducă cu sine nimica. »Pentru că nimic nu am adus în lume, adevărat este că nici a duce nu putem« (I. Timotei, 6, 7).

Inchei cu sfatul sfântului apostol Pavel îndreptat către Evrei: »Să vă fie obiceiurile fără de iubire de argint, îndestuliți fiind cu cele ce aveți, căci însuși a zis: ,nu te voiu părăsi, nici nu te voiu lăsa'. Așa încât noi îndrăznim a zice: ,Domnul este mie ajutor, și nu mă voiu teme, ce-mi va face omul'« (13, 5—6).

Desfrânarea

Unul dintre cele mai obișnuite păcate este astăzi, și a fost totdeauna, desfrânarea. Acest păcat a existat totdeauna, de când sunt oameni pe pământ, iar în cursul războaielor și după războaie s'a lătit mai altfel decât ciuperca după ploii.

Desfrânarea ne face asemenea dobitoacelor.

Traia în vremea veche un mare filozof al Grecilor, cu numele Diogen. Acesta umbla ziua mare pe stradă cu lampa aprinsă. Întrebându-l oamenii, pentru ce o face aceasta, le-a răspuns: »Caut oameni.«
»Cauți oameni! Dar nu vezi destui oameni pe stradă?« — îl întrebau mai departe.
»Nu, nu, — le răspundea Diogen — așteptia nu-s oameni, ci dobitoace, pentru că ei se lasă conduși nu de minte, ci numai de poștele lor dobitocești«. Și drept a avut Diogene. Căci asemenea este omul desfrânat porcului, care dacă s'ar afla între un strat de flori și o băltoacă, ar preferi să se scalde în noroi, decât să se așeze lângă flori. Așa și omul desfrânat,

mai mult îi place balta și noroiul fărădelegilor și a păcatelor necurăției, decât stratul de flori frumoase și mirositoare al virtuților care conduce spre rai. Cu tot dreptul zice deci psalmistul David: »Și omul în cinste fiind, n'a priceput; alăturatu-s'a cu dobitoacele cele fără de minte și s'a asemănat lor« (psalm 48, 12), »asemenea este calului și muscoiului, la cari nu este pricepere« (psalm 31, 9). Iară sfântul Bernard zice: »Dacă omul se lasă rob păcatului mândriei, este om care păcătuște ca unul dintre îngeri; dacă se lasă robit de păcatul sgârceniei, este om care păcătuște ca un om; dacă se lasă însă robit plăcerilor trupești, atunci păcătuște ca un dobitoc; păcătuind însă asemenea unui dobitoc, nu mai are lumina minții, nici limpezimea gândirii, care-l deosebește de dobitoc«.

Prin desfrânare omul batjocorește chipul lui Dumnezeu, după a cărui asemănare a fost plăsmuit.

Nu e mirare deci că Dumnezeu nimic nu urăște mai mult decât desfrânarea sau necurăția, ceea ce se vede mai ales din

Cartea Facerii, unde ni-se spune, că, văzând Dumnezeu că s'au înmulțit răutățile oamenilor pe pământ, a zis: »Nu va rămânea Spiritul meu în oamenii aceștia în veac, pentru că trupuri sunt«. Iar când a văzut că, pe lângă alte fărădelegi, s'au mai molipsit și de destrânare »s'a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ și i-a părut rău și a zis Dumnezeu: ,Pierdevoiu pe omul, pe carele l-am făcut, de pe fața pământului, dela om până la dobitoc și dela cele ce se târăsc până la pasările ceriului, pentru că-mi pare rău că i-am făcut pe ei'« (6, 1—6).

Domnul nostru Isus Hristos, care s'a amestecat între tot felul de păcătoși și a petrecut între ei, a urit mai mult decât toate celelalte păcate, marele păcat al necurăției. Și, spun sfinții Părinți, că mai ales pentru acest păcat s'a și jertfit el pe lemnul crucii și s'a lăsat să i-se străpungă inima, din care a ieșit apoi sânge și apă, prin cari a făcut apoi legătură veșnică cu neamul omenesc. De aceea întreabă sf. apostol Pavel, la I. Cor. 6, 15—17: »Dară nu știți că trupurile voastre sunt mădulă-

rile lui Isus Hristos? Au doară luând mădulările lui Hristos, le voi face mădulări curviei? Doamne ferește! Au nu știți că celce se lipește de curvă, un trup este? Căci a zis: ‚Fi-vor doi un trup‘. Iară celce se lipește de Domnul un spirit este cu dânsul«.

Spiritul Sfânt urăște îngrozitor păcatul acesta, tocmai fiindcă este spirit. De aceea întreabă din nou sf. apostol Pavel (I. Cor. 3, 16—17): ›Au nu știți că biserica lui Dumnezeu sunteți și Spiritul lui Dumnezeu locuiește întru voi?« și la I. Cor. 6, 19: ›Au nu știți că trupul vostru este biserică Spiritului Sfânt?«

Chiar de aceea și pedepsește Dumnezeu păcatul acesta cât se poate de aspru.

Păcatul desfrânării, al necurăției sau al curviei, *întunecă înainte de toate mintea*, de aceea zice sf. apostol Pavel la I. Cor. 2, 14: ›Omul cel trupesc nu primește cele ce sunt ale Spiritului lui Dumnezeu, căci nebunie-i sunt lui, și nu le poate înțelege, pentrucă acestea numai cu spiritul se judecă«. Cu drept cuvânt

zice deci marele învățat iezuit Cornelius a Lapide: »Desfrânatul are o negură deasă înaintea ochilor, și de aceea nu bagă de seamă prăpastia iadului care-l amenință». Înțeleptul Solomon, regele Evreilor și fiul regelui David, și-a pierdut, în vremea bătrânețelor sale, înțelepciunea, tocmai fiindcă se cufundase în păcatul desfrânării și-și ținu-se la casa sa mai multe femei desfrânate. Pe urmă, orbit de acest păcat, el a ajuns până acolo încât a început a zidi case de rugăciune în cinstea zeilor păgâni, întru atâta-i întunecase Dumnezeu mintea.

Desfrânarea ne slăbește voința.

Asemenea este desfrânatul unui om lovit de damblauă (gută) care nu-și mai poate folosi nici mâinile nici picioarele; unui legat în lanțuri pe care nu alții ci lanțurile necurăției l-au ferecat; unui rociu în care prinde pești diavolul și din care rociu nu mai poate scăpa nimenea. O singură pildă e deajuns, ca să se vadă cum slăbește desfrânarea voința celor robiți de ea: Regele Enric VIII. al Angliei era vestit de desfrânat. Deși căsătorit cu Ecaterina de Aragonia, el se îndrăgostește de doamna

de onoare a aceleia, de Ana Boleyn. Se roagă deci de Papa dela Roma, să-l despărtească de soție-sa legiuită. Papa nu-l despărțește. El, cu toate că mai înainte fusese distins de Papa cu titlul de »apărător al credinței« pentru că apăraseră sfintele taine împotriva lui Luther, se declară cap al bisericii din Anglia, se dă de partea lutheranilor, ucide pe toți episcopii, preoții și mireni cari i-se împotrivesc, nu-și cruță nici familia sa proprie, ucizând pe soțiile sale Boleyn și Howard, și-n forma aceasta despărțește Anglia de biserica dreptcredincioasă catolică, după ce se divorțase de cinci soții ale sale. Nu mai avea voință, era încătușat de necurăție, încât nu i-se mai putea împotrivi, iară prin neînfrânarea sa s'au nenorocit milioane de oameni.

Desfrânatul nu are liniște sufletească. De aceea se îndreaptă st. Ioan Gurădeaur către destrânat zicând: »Ce vrednic de compătimire ești! Arată-mi, din toate zilele și nopțile tale și numai o singură oră deplin liniștită!« Cine poate număra poftele năvalnice, nopțile nedur-

mite liniștit, grijile și tricile desfrân-
tului! »Regele și prorocul David n'a pă-
cătuit decât o singură noapte« spune sf.
Efrem — plâns-a în schimb în toate nop-
țile vieții sale«. »Ostenit-am întru suspinul
meu! Spăla-voiu în toate nopțile patul
meu, cu lacrimile mele așternutul meu voiu
uda« (psalm 6, 7) și în psalmul 37, 9:
»Răcnit-am de suspinarea inimei mele«.

*Desfrânarea este un păcat, de
care cu greu te poți scăpa.* Aceasta
o recunoaște chiar și cel mai mare filozof al
lumii, sf. Toma de Aquino, mărturisind:
»Desfrânarea este păcatul de care foarte
cu greu se poate scăpa omul și tocmai
de aceea ea este pieirea sigură a tine-
rilor«. Sf. Augustin, care în tinerețe era
foarte desfrânat, spune în cartea sa nu-
mită, »Mărturisiri«: »Am suspinat, ca un în-
cătușat, nu însă ca unul care a fost legat
cu cătușe de fier de către mâini străine,
ci ca unul care este încătușat de propriile
sale cătușe. Dușmanul (diavolul) îmi ținea
încătușată voința și astfel eram robul lui.
Pentru că din voința mea cea desfrânată
se născu ușurătatea minții, din ușurătatea

minții nu peste mult obișnuința, și din obișnuință necesitatea, iar aceasta mă ținea legat în robie cu curele tari. Vechile mele prietene mă țineau ferecat, îmi cutremurau carnea și murmurau încet: „Vrei să ne părăsești și de aici încolo să nu mai venim la tine în veci?” O, Doamne, ce nu-mi șopteau ele! Inșă mila ta le-a deslipit de sufletul robului tău. O, ce murdărie și scârnăvie treziră aceste gânduri în sufletul meu, ce lucruri rușinoase îmi șoptiră ele! (Cartea 8, cap. 5 și 11).

Cele mai mari pedepse ale desfrânării sunt însă aici pe pământ boalele cele multe. Cine n'a auzit de freanț (sifilis) și de scurgerea albă (gonoree sau tripper), cari nimicesc milioane de oameni și cari se moștănesc din tată în fiu, până la al șaptelea neam? Intrebați pe toți doctorii, începând cu cei de circumscripție până la cei dela universități, cu ce fel de oameni sunt pline spitalele, casele de nebuni și temnițele; și vă vor răspunde, fără deosebire de păreri, că cei mai mulți sufer pe urma păcatului desfrânării. Potopul de pe vremea lui Noe, pedepsirea cu foc de

pucioasă a Sodomei și Gomorei tot din pricina aceasta s'a întâmplat.

Pe urmă mai este pedeapsa iadului, de care nu va scăpa nici un desfrânat, pentru că »nici curvarii, nici preacurvarii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni« (I. Cor. 6, 9—10). »Că tot curvarul nu are moștenire întru împărăția lui Hristos și alui Dumnezeu« (Efeseni 5, 5). »Și celce se lipește de curve, mai nechibzuit va fi. Moliile și viermii îl vor moșteni și sufletul desmetic se va stârpi« (Isus Fiul lui Sirah 19, 3—4). »Căci de veți viețui după trup, veți muri« (Romani 8, 13). Sf. Ambroziu zice: »Plăcerea este de o minută, pedeapsa veșnică«. Sf. Alfons Maria de Ligouri: »Cei mai mulți dintre osândinții din iad sufer pentru păcatul desfrânării«.

Și acuma, cum ne putem scăpa de păcatul acesta?

Înainte de toate prin încunjurarea lenei, care este perina diavolului. Vă puteți doară închipui, că în sufletul în care doarme diavolul ce minunat se prăsește sămânța necurăției! Apoi prin lepădarea de necumpăt în

mâncare și beaură: »Și nu vă îmbățați de vin, întru care este curvia« (Efeseni 5, 18). Nu vă îmbrăcați în haine nerușinate, arătându-vă formele trupului. Nu priviți cu ochii femeii și tete îmbrăcate necuviincios și vă legați asemenea lui Iov, care spune în cartea sa la cap 31, stih 1: »Făcut-am legământ cu ochii mei, ca să nu-mi mai ridic ochii asupra unei fecioare«. Nu vorbiți și nu ascultați cuvinte necuviincioase. Nu citiți cărți de conținut desfrânat, nici nu priviți chipuri cari vă pot aduce aminte de necurăție. Feriți-vă de societățile rele, de prietenii necurate și de întâlniri de noaptea, cum se obișnuște pe satele noastre. Nu cercetați teatre, cinematografe și alte locuri de petrecere unde oamenii jertfesc zeului necurăției. Nu luați parte la baluri în cari se plesnește în față stânta curăție, și unde femeile și tetele se îmbracă într'un mod deadreptul scandalos, arătându-și pe rând aproape toate părțile trupului, neștiind cum să răpească inimile bărbaților; cu toate că un bărbat cu scaun la minte nici când nu se va lega de o femeie ușuratică, ci de una cinstită. Ru-

gați-vă mult, postiți și ajunați cât mai des. Aduce-ți-vă aminte tot mereu de moarte și de judecata din urmă, și veți scăpa cu siguranță de acest mare păcat.

Pizma sau invidia

Pizmătăreț sau invidios este celce se întristează de binele altuia și se bucură de răul lui. Asemenea este unul ca acesta moliilor cari rod și hainele cele mai minunate; ruginei care atacă fierul și oțelul; omizilor cari mânâncă frunzele arborilor celor mai nobili, ori corbului care nu mânâncă decât carne puturoasă, zice sf. Augustin. Pizmătăreț a fost diavolul, care nu se putea împăca cu fericirea strămoșilor noștri Adam și Eva în paradis, de aceea i-a îndemnat la păcat; feciorii patriarhului Iacob împotriva fratelui lor Iosif, pe care au încercat mai întâi să-l omoare iar apoi l-au vândut unor negustori; Saul, regele Evreilor, împotriva lui David, fiindcă acesta l-a omorât pe uriașul Goliat și astfel a ajuns foarte iubit înaintea poporului e-

vreesc; apoi fratele fiului celui rătăcit, care nu se putea împăca cu gândul că fratele lui cel risipitor și curvar este primit cu atâta bunăvoință de către tatăl său.

Pizma îl face pe om foarte asemănător diavolului, pentru că pizma este adevăratul păcat al diavolului.

Domnul nostru Isus Hristos zice: »Despre aceea vă vor cunoaște pe voi oamenii, că sunteți învățăceii mei, dacă vă veți iubi unii pe alții«. Tot așa poate să zică și diavolul: »Despre aceea vă vor cunoaște pe voi oamenii că sunteți învățăceii mei, dacă vă veți pizmui unii pe alții, cum eu v'am pizmuit pe voi«.

Fiecare păcat are o scuză oarecare zice sf. Ioan Gurădeaur: necumpătul se poate scuza cu pofta de mâncare și cu foamea; răzbunarea cu răul pe care i-l-a făcut cineva respectivului; furtul cu lipsa și cu sărăcia; numai păcatul pizmei n'are nici o scuză. Pizma e mai rea chiar și decât războiul, pentru că pe când războiul nu poate izbucni fără de o cauză oarecare, pizma n'are nici una; după războiu se gată dușmănia și popoarele dușmănite

uneori se chiar împacă împreună, răutatea pizmei însă nu se gată niciodată. Această răutate a pizmei mai mare este chiar și decât răutatea diavolului, pentru că diavolul urește numai pe oameni, nu și pe semenii săi, omul însă urăște și pizmuește și pe semenii săi.

Urmările pizmei.

Pizma răpește liniștea sufletească, pentru că asemenea este ea carilor cari, născându-se în lemn, rod pe acela în care au crescut și care îi susține. Pizma chinuște sufletul, îl umple de neplăcere și de supărare și alungă din suflet orice bucurie. Pizma se arată și în afară, schimbând fața păcătosului din roșie și frumoasă în galbenă și urâtă. Pizma scurtează zilele vieții, zice sf. Scriptură, de aceea numește sf. Grigore cel Mare păcatul acesta un păcat care face dreptate: pentru că el omoară pe stăpânul său, precum omoară rugina pe stăpânul său care este fierul. Pizma a adus în lume omorul, ea a mânjit pentru întâia oră pământul cu sângele de frate, cu sângele dreptului Avel; ea a îndemnat pe fiii lui Iacob să

vândă cel dintâi sânge nevinovat, sângele lui Iosif; și tot pizma a tost care a vândut, și încă pentru treizeci de arginți, sângele Mântuitorului. — De aceea pizmătăreții nici nu pot intra întru împărăția lui Dumnezeu, dupăcum ni-se spune în cartea sfântului apostol Pavel către Galateni.

Și acum, să vedem, cum ne putem scăpa de pizmă.

Să ne aducem aminte înainte de toate 1., că Dumnezeu împărțește averile și plăcerile lumii acesteia, dupăcum știe că este mai bine și mai potrivit, și că aceste bunuri și plăceri sunt de foarte scurtă durată. Ce sunt 50—60—70 de ani în raport cu veșnicia! Sunt apoi bunuri și plăceri mult mai mari, cele sufletești, cari ne fac cu adevărat bogați și fericiți. Omul cu minte și înțelept după acestea trebuie să se străduiască; 2., că toți suntem frați și surori în Isus Hristos, Domnul nostru, și că astfel trebuie să ne iubim unii pe alții; 3., că pizma sau invidia nu ne dă voie să intrăm întru împărăția lui Dumnezeu, pe când dacă ne ferim de ea, putem fi siguri că vom fi foarte bogat răsplătiți de Dumnezeu.

Cea mai bună cale a scăpării de pizmă este facerea de bine. Cu cât simțеști mai multă pizmă în inima ta față de cineva, cu atâta te nizuește mai mult ca să-i faci cât mai mult bine. Doi negustori aveau într'un oraș prăvăliile chiar lâng'olaltă. Nu e mirare deci că în inimile lor s'a încuibat nu peste mult uritul păcat al pizmei. Unul dintre ei se duse la preotul și se spovedi. Preotul îi dădu următorul sfat: »Când vin mușterii în prăvălia D-Tale, iar D-Ta nu ai marfa pe care o cer, trimite i în prăvălia vecinului D-Tale«. Și așa a făcut. Celalalt negustor înțelese numai decăt, cine-i trimise mușterii, se duse deci de-i mulțumi. Astfel se vindecară amândoi de păcatul pizmei.

Mai este apoi încă un leac împotriva pizmei, leacul cel mai bun, care este rugăciunea, spovedania și cât mai deasa împărtășanie. Celce se folosește de leacul acesta, poate fi sigur că se vindecă definitiv de marele păcat al invidiei sau pizmei, care atâtea neajunsuri și necazuri ne face, atât aici pe pământ, cât și mai ales în lumea ceealaltă.

M ă n i a

Mănios este celce se întărită și se necăjește pentru un lucru care nu-i place, nutrind în sufletul său și dor de răzbunare.

Măniosul, în clipita mâniei, nu mai este om, ci fiară sălbatecă: își încrețește fruntea, își întoarce ochii, îngălbinește, scrâșnește din dinți, sbiară, dă din mâni și din picioare, așa că dacă ar privi în clipita aceea în oglindă, nu s'ar recunoaște. Măniosul e plin de răzbunare, nu numai față de oameni, ci și față de animale, așa că e vai și amar de capul acelora cari îi ies atunci în cale.

Mânia este păcat, și încă mare și de moarte, afară de cazul când mânia e dreaptă, cum a fost cazul Mântuitorului când a scos, cu biciul în mână, pe vânzătorii de boi, oi și porumbi și pe schimbătorii de bani din biserică; ori în cazul lui Moise, când, reîntorcându-se de pe muntele Sinai, și aflându-i pe Evrei închinându-se vițelului de aur, a aruncat din

mânile sale cele două table ale legii, pe cari le-a primit dela însuși Dumnezeu, și le-a slărâmat sub munte.

Dar chiar și dacă n'ar fi păcat, noi trebuie să ne ferim de mânie, pentrucă aceea strică sănătatea, întunecă mintea, ne face să făptuim multe nedreptăți și ne îndușmănește cu oamenii.

Omul mănios mai întâi îngălbinește, pentrucă îndatăce se mânie cineva, veninul din fiere se varsă în sânge. De aceea au și căpătat unii oameni gălbinare din mânie, iar pe alții i-a lovit guta sau damblaua. Asemenea este omul mănios varului, care se burzuluește, îndatăce ajunge în atingere cu apa, începe a fierbe și a crepa. Tot asemenea se burzuluesc și oamenii mănioși și par'că creapă de necaz și de ciudă îndatăce-i atinge cineva cu vreo vorbă neplăcută. Asemenea este omul mănios albinei, care-și pierde acul și moare, îndatăce împunge pe cineva; pentrucă și omul mănios mai mult își strică și-eși decât altora. Drept spune deci Cartea Înțelepciunii lui Isus Fiul lui Sirah (30, 25): » Pisma și mânia imputinează zilele «.

O altă urmare a mâniei este întunecarea minții. Încă marele filozof grec Aristotel (născut la 384, mort la 322 înainte de Hristos) spunea, că, precum strică și întunecă fumul ochii, tot așa întunecă și mânia mintea. De aceea măniosul asemenea este unui om beat sau unui om nebun.

Și, câte nedreptăți nu s'au făcut din mânie! Câte nedreptăți și pagube! Asemenea este mânia unui râu ieșit din alvie ori unei rupei de nori, care prăpădește tot ce-i vine în cale. Într'o privință, măniosul mai rău este chiar și decât o fiară sălbatecă, fiindcă un leu, oricât ar fi el de mănios, se îmblânzește când se vede în fața unui alt leu; tot asemenea și păsările răpitoare nu se răzbună asupra semenelor sale; pe când măniosul își răzbună tocmai asupra semenilor săi. — La un țaran cu stare bună a venit într'o zi un măcelar ca să-i cumpere o vacă. 5000 de Lei i-a plătit măcelarul pentru vacă. Bani țăranul i-a lăsat pe masă, până l-a petrecut pe măcelar. Când s'a reintors în cameră, a observat, spre marea lui spaimă,

că copilul său de doi ani a aruncat în foc banii și tocmai se minuna, cum se răsucesc și ard de frumos. În marea sa mânie, țăranul atunci i-a tăiat copilului, cu o singură lovitură de bardă, mâna din umăr. Văzându-o aceasta soție-sa, și-a scăpat copilul de 4 săptămâni în apa de baie, de s'a înecat; ceea ce observând țăranul, s'a urcat în pod și s'a spânzurat de cureaua cioarecilor. — Iată ce face mânia!

Mânia ne îndușmănește cu oamenii, de aceea se și ferește orice om din calea măniosului, precum se ferește din calea unui câne turbat. Sf. Ioan Gurădeaur zice că e mai ușor să trăiești împreună cu fiarele sălbatece, decât cu omul mănios; pentru că fiarele, oricât de sălbatece ar fi, se îmblânzesc, pe când omul mănios nici decăt.

Mânia însă strică și sufletului.

De aceea zice Domnul la psalm 36, 8: »Părăsește mânia și lasă iuțimea!« iar în Cartea a treia a Impăraților se zice: »Zis-a Domnul (cătreghe Ilie): Ieși și stai pe munte, înaintea feții Domnului! Ca iată Domnul va trece și înaintea feții Domnu-

lui va fi vijelie năprasnică ce va despica munții și va sfărâma stâncile, dar Domnul nu va fi în vijelie. După vijelie va fi cutremur, dar Domnul nu va fi în cutremur. După cutremur va fi foc, dar nici în foc nu va fi Domnul. Iar după foc va fi adiere de vânt lin, și acolo va fi Domnul« (19, 11—12). Așadară Domnul urește mânia, vijelia, cutremurul și focul, în schimb iubeste liniștea.

Mai zice apoi Domnul în epistola întâie a sf. apostol Pavel către Timotei: »Vrem ca bărbații să se roage în tot locul, ridicând mâni cucernice, fără de mânie și fără de gâlceavă« (2, 8). În epistola sf. Iacob (1, 19) zice Domnul: »Știți, frații mei preaiubiți, orice om să fie grabnic să asculte, zăbavnic să vorbească, zăbavnic la mânie«. Iară în epistola către Coloseni a sf. apostol Pavel ni-se poruncește: »Acum deci lepădați și voi toate acestea: mânia, iuțimea, răutatea, defăimarea, cuvântul de rușine, din gura voastră« (3, 8):

Din toate aceste locuri ale sf. Scripturi se vede limpede că Dumnezeu nu iubeste pe omul mănios, și că prin urmare

sufletul nostru suferă mult pe urma acestui păcat. La sf. evanghelist Matei apoi ni-se spune verde: »Eu însă vă spun vouă că tot celce se mânia pe fratele său în deșert, vrednic va fi de osândă« (5, 22). Așadar oamenii mâniași se vor pedepsi cu osânda veșnică

Să vedem acuma armele împotriva mâniei.

Să ne propunem tare, că în mânia nici nu vom vorbi, nici nu vom făptui nimica. Înțeleptul Athenodor l-a sfătuit pe Augustus, împăratul Romanilor, ca, de câte ori se mânia, să zică altabetul, adecă cele 24 de litere. Un alt filozof păgân, Clinias, avea obiceiul să cânte o cântare frumoasă ori de câte ori se mânia.

Să imităm pe apostoli cari, în timpul furtunei de pe mare, și-au luat refugiul la Isus, rugându-l: »Doamne, mântuește-ne că perim«. Așa să facem și noi când observăm că ne cutropește furtuna mâniei, să ne rugăm lui Dumnezeu, care ne va scăpa din primejdie.

Mai este apoi un mijloc, tot pe atât de bun: să ne gândim adecă, de câte ori

suntem cuprinși de mânia, la blândeța Mântuitorului, care tocmai prin aceasta s'a impus atât de mult oamenilor de pe acele vremuri.

Intrucât am fi făcut apoi cuiva vreo pagubă ori nedreptate în mânia noastră, să ne nizuim a-l împăca și a aduce la cale paguba sau nedreptatea făcută. E atât de frumos când cineva, știind că l-a supărat pe deaproapele său în mânia, îl roagă de iertare!

În sfârșit, să nu uităm de sfatul sf. apostol Pavel către Efeseni: »In mânia, nu păcătuiți. Soarele să nu apună peste întărirea voastră« (4, 26), și veți scăpa de osândă.

Lenea

Poporul nostru spune că lenea e o doamnă mare care n'are de mâncare. Și drept are, căci lenea e într'adevăr doamnă mare, fiindcă nu lucrează nimica, ci numai trândăvește; în schimb însă nici de mâncare nu are, adică omul leneș e și sărac, vai de capul lui.

Dacă privim firea întreagă, nu vom afla nici o singură ființă care să nu lucreze și să nu-și agonisească cele trebuincioase pentru susținerea vieții. Plantele toate cu cât zor lucrează pentru ziua de mâne. Animalele se îngrijesc și ele de viitorul lor; insectele ne dau pilde vrednice de urmat, mai ales furnica și albina. Numai între oameni sunt atâția, cărora sf. Scriptură le zice: »Mergi la furnică, o leneșule, și urmează văzând căile ei« (Pildele lui Solomon 6, 6).

Leneșul nici când nu isprăvește astăzi ceea ce are de făcut, ci toate le amână pe mâne; astăzi în schimb își petrece, se veselește, gustă din toate plăcerile lumii, cu gândul că apoi mâne se va pune pe lucru. Nu-și dă seama, nebunul de el, că ziua de mâne nu e a lui și că »ce-i în mână, nu-i minciună«.

Lenea este unul dintre păcatele cele mai mari și mama tuturor fărădelegilor.

Sf. Vasile cel Mare o numește dascălul tuturor păcatelor. Precum o bute este gata să primească în pântecul ei tot felul

de ape, curate ori murdare, întocmai așa este și sufletul leneșului gata a primi toate fărădelegile. Sf. Ioan Gurădeaur spune că omul asemenea este pământului care, dacă nu se samănă cu sămânțuri bune, produce sute de feluri de buruieni. Așa și omul leneș, care nu se ocupă cu nimica, e în stare să săvârșească toate fărădelegile. Fierul ruginește dacă nu este întrebuințat, aierul se strică dacă nu este îmbroșat, apa se împutește dacă stă în nemișcare; nu e mirare deci dacă și sufletul omului leneș este prada atâtor păcate.

Urmarea lenei este, aici pe pământ, sărăcia.

Priviți neamurile leneșe, de pildă țigani. Ce au altceva decât sărăcie și nenorocire? În schimb popoarele harnice: englezii, francezii, germanii, japonezii conduc lumea. Cu tot dreptul spune deci sf. Scriptură la Pildele lui Solomon 6, 11: »Iată vine sărăcia ca un trecător și nevoia te prinde ca un tâlhar. Dar dacă nu vei fi leneș, atunci va veni secerișul tău ca un izvor, iar nevoia va fugi departe de tine«.

În lumea cealaltă lenea ne a-

duce după cap iadul și scrâșnirea dinților.

Sf. Ioan Gurădeaur spune că tot atâta este când omul nu face binele, ca și când ar face ceva mare rău. Și iată cum tâlcuește acest mare sfânt această afirmațiune: Să presupunem că aveți un servitor care nu fură, nu se îmbată, nu este obraznic, n'are nici o altă scădere decât aceea că nu lucrează nimica, ci stă toată ziua cu mâinile în șold. Ori să mai presupunem că v'ați dat via ori pământul în arândă unui om foarte de omenie dar tot pe atât de leneș, care nu le lucrează. Ei bine, mai ținea-l-ați pe servitorul acela leneș ori pe arândașul acela neglijent? Nu-i așa că le-ați da drumul, cu toate că nu v'a furat, nici nu v'a înșelat, nici nu s'a obrăznicit? Pentruce vă mirați deci de Dumnezeu când spune: »Tot pomul care nu aduce roade bune, se taie și în loc se aruncă« (Matei 7, 19, iară despre sluga care a lenevit și n'a câștigat nimica cu talantul primit: »Și pe sluga cea netrebnică aruncați-l întru ntunerecul cel mai dinafară, acolo va fi plângere și scrâșnirea dinților« (Matei 7, 19)?

Intr'o biserică veche am văzut o i-coană minunată. Un împărat are coroana pe cap și schiptrul în mână, iar dedesupt e scris: »Eu vă stăpânesc pe voi toți«. Lângă el un arhiereu, îmbrăcat în toate odăjdiile, spunând: »Eu vă păstoresc și învăț pe toți«. Apoi un soldat cu pușcă și cu sabie purta inscripția: »Eu vă păzesc pe toți«. Deadreapta acestuia un țaran, în mână cu coarnele plugului, care spunea: »Eu vă hrănesc pe toți«. Chiar la sfârșit însă iată-l și pe căpetenia dracilor cu amenințarea: »Eu vă duc pe toți în iad, dacă nu vă faceți datoria«. Și are dreptate diavolul, că toți aceia cari nu-și îndeplinesc datorința ajung în iad.

Mijloace prin cari ne putem scăpa de lene.

Să ne gândim înainte de toate, care este scopul nostru aici pe pământ. Abună-seama că nu să lenevim, ci să muncim și prin muncă și silință continuă să-l cunoaștem pe acela care ne-a plăzduit, să-i slujim și să-i împlinim toate poruncile.

Să urmăăm pilda lui Dumnezeu, care șase zile a lucrat și numai într'una a o-

dihnit; a Mântuitorului care a spus: »Tatăl meu până acuma lucrează, și lucrez și eu« (Ioan 5, 17); a sfinților apostoli și a tuturor sfinților cari nici o clipită n'au lenevit.

Să urmărim pilda atâtor animale, dar mai ales a furnicilor și albinelor, cari nu cunosc ce e odihna.

Să cumpănim multele și grelele urmări ale lenei, precum și răsplata mare pe care o primesc aici și în lumea cealaltă oamenii harnici.

Cel mai bun mijloc însă, pentru a ne scăpa de lene, este rugăciunea, spovedania deasă și împărtășirea cu sfântul trup și sânge al Mântuitorului nostru Isus Hristos, care este singurul leac universal împotriva tuturor boalelor sufletești și trupești. Primiți acest leac cât mai des, și vă veți scăpa cu siguranță și de lene.

Nesațul, necumpătul sau lăcomia

Când cineva mănăcă sau bea mai mult decât are nevoie, numai din plăcere, face păcatul nesațului sau al lăcomiei. Sfinții Părinți înșiră acest păcat între cele șapte

păcate de căpetenie, fiindcă nesațul, necumpătul sau lăcomia este mama mai multor păcate: ca a sinuciderii, a necurăției, a dușmăniei dintre oameni a omorului, și a altor multe păcate cari fiecare sunt în sine păcate de moarte și au drept urmare pedeapsa iadului.

Necumpătul nimicește sănătatea, slăbește puterile sufletești: mintea, voința și cinstea, nimicește averea, duce la toate păcatele și crimele apropiate morții și ne face părtași iadului.

Că lăcomia, nesațul sau cumpătul strică sănătatea, aceasta o știu până și oamenii cei mai simpli. Câte boale de stomac, de ficat, de mațe, de fiere, de rărunchi și de alte organe interne nu s'au ivit pe urma nesațului! Încă filosoful roman Seneca era de părerea, că, dacă vrei să numeri boalele, numără mai întâi bucătarii. Papa Leo XIII zicea: »Unii mânâncă, pentruca să moară mai iute«. Iară sf. Scriptură spune foarte lămurit: »Pentru nesaț mulți au perit« (Cartea Înțelepciunii lui Isus fiul lui Sirah 37, 34) Doctorii

sustin că copiii nesănătoși, și mai ales cei slabi la minte, se nasc din părinți bețivi ori apoi că au fost zămisliți când unul sau altul dintre părinți se afla în stare de beție.

Nesațul slăbește puterile sufletești: mintea, voința, cinstea. Necumpătul asemenea este corăbiei prea încărcate care se culundă foarte ușor, zice sf. Ioan Gură-de aur. Asemenea este necumpatul pasărei, pe care, tocmai fiindcă este necumpătată și prea lacomă, o poți prinde atât de ușor. Intre trup și suflet este o legătură foarte strânsă, așa că trupul influențează mult asupra sufletului. Cu cât mănâncă cineva mai mult, cu atât devine trupul mai greoi. De aceea și spuneau vechii Romani că stomacul plin nu prea studiază bucuros. În cece privește apoi beția, această patimă strică cu siguranță mintea, voința și cinstea celor cuprinși de ea. Foarte mulți dintre nebuni au ajuns în casa de nebuni pe urma beției. Că apoi bețivii nu mai au voință, aceasta o știe toată lumea, iară cinste la omul bețiv să nici nu încerci a căuta. Noe a fost bat-

jocorit de fiii săi pentrucă l-au aflat beat, iar Lacedemonenii (locuitorii unui oraș resp. stat grecesc din vechime) porunceau copiilor, să arunce cu noroi asupra oamenilor bețivi.

Necumpătul nimicește averea și bunăstarea celor cuprinși de acest păcat, ceea ce este un adevăr recunoscut de toată lumea. De aceea zice sf. Scriptură: »Lucrătorul bețiv nu se va îmbogați; cel ce nu bagă seamă de cele mici, pe încet va cădea« (Isus fiul lui Sirah 19, 1).

Necumpătul în mâncare și beutură duce la toate păcatele și crimele. Oamenii învățați arată că o parte dintre toate crimele se face pe urma necumpătului în mâncare și beutură. Sf. Augustin susține că asemenea este necumpătul unei ape stătătoare, în care se află tot felul de murdărie și tot felul de animale grețose, ca șerpi, broaște, viermi, lipitori, și altele. Bețivul nu se roagă lui Dumnezeu nici seara nici dimineața, suduie, minte, nu merge la biserică, este sgârcit când e vorba de a ajuta pe săraci, face datorii, se sfădește încontinuu cu nevasta și cu

copiii, îi bate, uneori îi chiar omoară, e gata oricând să facă păcatul necurăției și altele. Irod oare nu la masă fiind, între mâncări și beuturi, a poruncit să se taie capul sf. Ioan Botezătorul? Regele Baltazar nu tot cam în aceleași împrejurări a poruncit să i-se aducă vasele sfinte ca să bea din ele? Bogatul din evanghelie nu se îmbuiba în mâncări și beuturi, iar lui Lazar celui sărac nici fărâmurile de pe masă nu i-le întindea?

Pe lângă toate aceste păcate, necum-pătul mai e frate de cruce și cu moartea năpraznică. De aceea zice Domnul la sf. evanghelist Luca: »Luați aminte, ca să nu se îngreueze inima voastră de îmbuibare și de beătură și de grijile lumesti, și fără de veste să vie asupra voastră ziua aceea» (21, 34), adică ziua morții sau a judecării. Și într'adevăr, câți n'au murit în stare de beție, innecându-se în ape, călcați fiind de care, de trenuri, de automobile? Iudita i-a tăiat capul lui Holofernes fiind el beat, iară regele Baltazar a fost omorât, fiind beat și durmind, de către dușmanii lui cari au năvălit noaptea în cetate.

În ceea ce privește apoi pedeapsa din lumea cealaltă, sf. Scriptură ne spune, fără încunjur, în mai multe locuri, că »nici lacomii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni« (sf. ap. Pavel I. Corinteni 6, 9—10).

Văzând și cunoscând toate aceste urmări groaznice ale necumpătului în mâncare și beaură, ni-se îmbie întrebarea, că *oare putem-ne scăpa de necumpăt?* Răspunsul e că da, întrucât o voim aceasta foarte serios.

Înainte de toate vom cumpăni bine urmările atât de grozave ale beției, și apoi minunatele pilde ale cumpătului pe cari ni le-au dat Domnul nostru Isus Hristos și toți sfinții. Gândește-te, cum a venit în lume moartea pe urma necumpătului și nesățului lui Adam și Eva. Câți nu și-au pierdut pe urma acestui păcat sănătatea, averea, cinstea, ba chiar și viața? Cât de mult s'au reținut dela necumpăt Isus, apostolii și toți sfinții! Sf. Ciprian spune că nu crede să existe un singur sfânt, care să fi ajuns în ceruri altfel decât prin reținere dela mâncare și beaură.

Privește animalele necuvântătoare și te vei convinge că ele nu mănâncă și mai ales nu beau mai mult decât au trebuință.

Călugărul franciscan Elpidiu povestește că un boier chefliu a poruncit să li-se dea celor doi boi ai săi trei ferii de bere. Boii au beut cu drag beutura bețivă și s'au îmbetat tun, așa că n'au mai fost în stare să tragă carul. Ei s'au culcat în drum și nimenea n'a fost în stare să-i mai pună în picioare până a doua zi. După trei zile chefliul iarăși a trecut cu boii prin fața cărciumei aceleia și a poruncit să le dea din nou bere boilor săi. Boii însă au luat-o la sănătoasa, îndatăce au simțit mirosul berii și, oricât s'a străduit boierul să-i mai îmbete odată, n'a mai fost în stare.

Necumpătații oare n'ar fi bine să se gândească serios la aceasta pildă ce le-o îmbie boii?

I s p i t a

De când strămoșul nostru Adam a făptuit păcatul, pe care-l numim strămoșesc, firea noastră omenească este foarte

înclinată spre rău. Dar mai cu seamă trei sunt relele cari ne stăpânesc: pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții, după-cum atât de limpede ni-o spune sf. evanghelist Ioan în prima sa epistolă catolică (2, 16).

Încă în grădina raiului a fost ispitită Eva de către șarpe, ba chiar și Mântuitorul a fost ispitit de trei ori de către satana, iară sf. Pavel recunoaște: »Văd în mădularele mele o altă lege, care se luptă împotriva minții mele și mă face rob legii păcatului, cea din mădularele mele« (Romani 7, 23). Tot asemenea ne face bătători de seamă și sf. Petru: »Fiți treji, priveghiați. Potrivnicul vostru, diavolul, răcnind ca un leu umblă, căutând pe cine să înghită« (I. 5, 8). Sfinții toți, aproape fără deosebire, se plâng că au avut multe și mari ispite. Cum să nu fim deci ispitiți noi păcătoșii?

Și de fapt luptă este viața omului pe pământ, luptă mare și continuă. Ne atacă, zilnic, satana și lumea cu toate plăcerile lor, iar noi suntem slabi și gata să cădem la cea dintâi ispită, dacă nu ne-ar veni în ajutor preamilostivul Dumnezeu.

Se naște înainte de toate *întrebarea*
dacă ispita în sine e păcat?

Ba, ispita în sine nu e păcat. În cli-
pita însă, în care te-ai învoit la ispită, ai
păcătuit. De aceea e bine ca, îndatăce
ne-a prins ispita în mrejele ei, să ne ru-
găm numai decât lui Dumnezeu, ori și nu-
mai să chemăm într'ajutor numele lui
Iisus, a Mariei ori a îngerului păzitor.

A doua întrebare e, că oare *pen-
tru ce lasă Dumnezeu să ne ispi-
tească diavolul?*

Înainte de toate pentru că nu cumva
să ne uităm, cât suntem de amăriți și de
neputincioși și să ne convingem, că fără
de Dumnezeu nu suntem în stare să fa-
cem nimica și că patria noastră nu este
pământul ci o altă lume, unde nimic și
nimenea nu ne va mai putea deslipi de
Domnul și Stăpânul nostru.

Ispitele te fac, iubite cetitor, să-ți vii
în ori, să te pocăiești și să-ți aduci a-
minte că ești numai ca un fir de paiu în
mijlocul mării, paiu pe care valurile-l a-
runcă în toate părțile atâta timp cât nu
se alipește de ceva mai puternic, de o

scândură, de o corabie, ori de altceva. Tot așa suntem aruncați și noi de valurile năpraznice ale ispitelor în largul vieții, atâta timp până nu ne alipim de Dumnezeu, de Preacurata ori de ingerul păzitor. Ispitele însă te oțlesc și te curăță, după-cum se oțelește fierul și se curăță aurul și argintul în foc.

Să nu crezi că, pentru că îngăduie Dumnezeu ispitele, te urăște.

Nu, Doamne ferește! Oare mai marele oștirilor pe cine bagă mai întâiu în foc? Nu pe soldații cei slabi și amăriți, ci pe cei mai buni, pe cei mai curajoși și mai bine echipați. Și oare, pentru că-i urăște, îi bagă mai întâiu pe ei în foc? Ba, nici decât, ci dimpotrivă, pentru că are deplină încredere în ei.

Și apoi încă ceva. Diavolul la ce să-i ispitească pe ceice sunt deja în mrejele sale? N'are nici un înțeles. De aceea îi ispitește pe ceice nu-s ai lui, cu gândul că doară-doară va putea pune mâna pe ei. Sf. Efrem Sirul, unul dintre cei mai mari sfinți ai bisericii răsăritene, spune că, mergând odată spre cetatea Odessa, a

văzut șezând deasupra porții cetății pe un diavol. »Ce faci aici, satano«, întrebă sfântul pe diavol. »Am de grijă ca oamenii să nu cumva să se deslipească de stăpânul meu«. »Și poți birui singur?« — »Mai pot chiar și dormi, vin ei la stăpânul meu singuri și fără încunjur«. Ieșind din cetate, sfântul o luă spre chilia unui călugăr din pustie. În preajma mănăstirii se afla un leghion de draci. »Nu vi-e rușine să vă puneți atâția inși pe capul unui biet de pustnic?« — »Nu zău, că acesta singur mai mult ne dă de lucru tuturor, decât locuitorii cetății Odessa tovarășului nostru singur«. Da, pentru că aceia se lăsau seduși de cea dintâie ispită, pe când pustnicul lupta din răputeri împotriva miilor de draci.

Ne mai lasă apoi ispitiți Dumnezeu și pentru că nimenea nu poate primi leafă fără de a fi lucrat, nici medalii și distincții fără de a fi luptat.

Dumnezeu însă nu ne lasă să fim ispitiți peste puterile noastre, ceeace se vede foarte limpede din cuvintele sf. apostol Pavel: »Iară credincios este Dum-

nezeu, care nu va lăsa pe voi să fiți ispitiți mai mult decât puteți, ci împreună cu ispita va face și sfârșitul, ca să o puteți voi suferi« (I. Cor. 10. 13).

Cum să ne purtăm în ispită?

Luăți pildă dela o cetate. La ridicarea și păstrarea unei cetăți în războiu se cere muncă multă, iar, în caz de atac, apărare strașnică. Pentruca să fiți așadar siguri de izbândă, lucrați într'una, nu leveniți nici o clipită, și atunci diavolul nu va ajunge să vă poată ispiti.

Nu uitați apoi de sfatul Mântuitorului: »Priveghiați și vă rugați, pentruca să nu cădeți în ispită« (Matei 26, 41).

Nici când nu s'a pus atâta pond pe educația fizică (gimnastică) ca în zilele noastre. Sporturile cele multe de aceea le practizează oamenii. Și puterile sufletești trebuie însă întărite, altfel cum vor putea întâmpina și birui multele ispite ale diavolului. Faceți-vă deci educația voinței, întăriți-o, și astfel veți putea ieși biruitori.

Cele mai bune mijloace însă sunt rugăciunea, gândul la cele din urmă ale omului și la urmările păcatului.

Rugăciunea, chemarea într'ajutor a Domnului, rostirea cu încredere deplină a numelor: »Isuse, Marie, Ingere păzitor!«, facerea semnelor sfintei cruci, stropirea cu apă sfințită sunt cele mai sigure mijloace. Tot asemenea și gândul la moarte, la judecată, la iad, la purgator, la rai. Nu mai puțin te poate scăpa de primejdie și gândul la urmările păcatului. Cel mai bun lucru este însă fuga la un preot, care te va spovedi, și în spovedanie îți va ști da și sfaturile cele mai bune, pentruca să te scapi de păcat.

Iar, după ce ai scăpat de ispită, nu te încrede, vei mai avea de luptat; mai bine te roagă lui Dumnezeu, mulțumește-i că te-a ajutat, și vei primi răsplata, fiind că »fericit bărbatul care rabdă ispita, căci, lămurit făcându-se, va lua cununa vieții, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce îl iubesc« (Iacob 1, 12). Celui ce birue ispita îi făgăduiește Domnul: »Voiu da lui să mănânce din pomul vieții, care este în mijlocul raiului lui Dumnezeu« (Apocalips 2, 7) și »fii credincios și voiu da ție cununa vieții« (Apocalips 2, 10).

Prilejurile ce duc la păcat

Zadarnic ai citit toate cele scrise până acuma despre păcat și ți-ai propus să nu mai păcătuești, dacă nu încunjuri și prilejurile cari duc la păcat. Iar prilejuri la păcate sunt sute și mii, și anume locuri, persoane, lucruri, obiecte și altele multe.

Să zicem că ești bețiv și te-ai hotărât să nu mai beai. Cât ce ți-ai isprăvit lucrul, te duci pe ulițe, caști gura și pe urmă întri la cârciumă, nu ca să beai, ci numai ca să vorbești cu prietenul cutare. Ei dar în cârciumă miroși și vezi beutură și astfel e aproape cu neputință să nu te apuci din nou de beut.

Este deci păcat a căuta prilej de a păcătui, pentru că greu este a umbla cu foc și a nu te arde, ori cu miere și a nu-ți mânji degetele.

Se poate întâmpla și aceea ca să te vezi deodată, fără să vrei, într'o așa împrejurare, din care dacă nu ieși, cazi cu siguranță în păcat. Și în cazul acesta păcătuești deja prin faptul că, dându-ți

seama de ceeace ți-s'ar putea întâmpla, nu fugi numai decât din acel loc. Dacă Eva fugea de lângă pomul binelui și al răului, cu siguranță nu păcătuia, nici ea, nici Adam.

Celce nu vrea să se ferească de prilejul ce duce la păcat, nu va primi deslegare de păcate nici în lumea aceasta, nici în ceeace va să vină.

Doamna de Pompadour a ajuns la o mare influință la curtea regelui Ludovic XV. al Franței (1715—1774). 19 ani de zile (1745—1764) la curte nu se întâmpla nimic fără voința ei. Ea era la curtea regelui ceeace fusese Irodiada la curtea regelui Irod. Regina însă n'a voit s'o primească nici decum între damele sale de curte, de aceea doamna de Pompadour a fățărit îndreptare și mergea să se spovedească la capelanul curții. Acesta (iezuitul de Sacy) însă n'a voit să-i dea deslegare de păcate până nu se depărtează dela curte. Ea, văzând încăpăținarea preotului, a mijlocit, prin ajutorul ministrului Choiseul, alungarea iezuiților din Franța.

Cu toate acestea însă n'a voit s'o deslege de păcate nici un preot catolic. Și cu tot dreptul, pentrucă, stând la curte, avea prilej continuu de a păcătui. De aceea nu desleagă nici preoții noștri pe bețivii cari lăgăduesc că nu vor mai bea, se duc însă totuși la cârciumă, nici pe concubinariii cari, deși făgăduesc îndreptare, nu-și alungă dela casă persoana cu care păcătuiesc. Cu drept cuvânt ne întreabă sf. Scriptură (Pildele lui Solomon 6, 27 și 28): »Oare poate cineva pune foc în sânul lui, fără ca veșmintele lui să nu ardă? Sau va merge cineva pe cărbuni, fără să i-se frigă tălpile?»

Ascultați ce sfaturi ni se dau în aceeaș sf. Scriptură: »Nu te întâmpina cu femeia desfrânată, ca să nu cazi în lațurile ei. Cu femeia cântăreață să nu fii adesea, ca nu cumva să te prinzi cu meșteșugurile ei. La fecioară nu te uita, ca să nu te smintești întru podoaba ei. Să nu dai desfrânatelor sufletul tău, ca să nu-ți pierzi moștenirea ta. Nu te uita împrejur pe ulițele cetății, nici rătăci în pustiurile ei. Intoarce-ți ochiul tău dela femeia fru-

moasă și nu te uita la frumusețea străină. Cu frumusețea femeii mulți s'au înșelat, că dela ea iubirea ca și focul se aprinde. Cu femeia măritată nici decum să nu șazi în casă, și în pilde să nu vorbești cu ea, bând vin. Ca nu cumva să se plece sufletul tău spre ea și cu duhul tău aluneci în pieire (Isus fiul lui Sirah 9, 3—11).

Că ce mare necaz este prilejul ce duce la păcat, se poate vedea și din cuvintele limpezi ale Mântuitorului, rostite în predica sa de pe munte, zicând: »Iară dacă ochiul tău cel drept te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l dela tine, că ci mai de folos îți este ție, să piară unul din mădulările tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă. Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintește pe tine, taie-o și aruncă-o dela tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădulările tale, decât tot trupul tău să se ducă în gheena (Matei 5, 29—30).

Și acuma să vedem, cari sunt cele mai obișnuite prilejuri ce duc la păcat.

Inainte de toate cărciuma, unde

numai vorbe cinstite și cum se cade nu se aud. De aceea numește un preot cucernic cârciuma pășunea cea mai bună pentru oile diavolului, unde atâta pasc, până sunt destul de grase pentru iad. Iară un medic din Elveția Dr. Bärlocher spune: »La dela popor jumătate din cârciumele sale și poți închide jumătate din casele de nebuni, din spitaturi și din temnițe«.

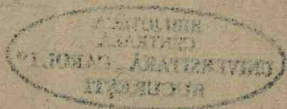
Jocurile sau dansurile necuviincioase de astăzi sunt apoi cele mai sigure prilejuri de păcat. Ce minunate erau jocurile noastre naționale: ardeleana, romana, hora, călușerul, bătuta! Aceste jocuri nu sunt prilejuri de păcat, fiindcă sunt cuviincioase și se jucau la sate, de regulă ziua. Jocurile moderne însă sunt tot atâtea păcate, îmbrățișându-se tinerii de cele mai multe ori în mod necuviincios, iară fetele îmbrăcându-se după moda nouă și arătându-și formele trupului. De aceea să nu ne lăsăm de minunatele noastre jocuri și de atât de cuviinciosul nostru port național. Să nu lăsăm fetele și feciorii noștri la petreceri și baluri de noaptea, fără supraveghere, căci altfel vor ajunge să se căsătorească

numai cu sdrențele verguriei. Părinții au grea răspundere în fața lui Dumnezeu pentru copiii lor și mulți dintre părinții ușurateci ard în focul cel de veci din pricina aceasta.

Mari primejdii sunt apoi la orașe *cinematografele și teatrele necinstite*, cari, cu toate că sunt făcute pentru cultivarea sufletului, de cele mai multe ori sunt adevărate târguri ale necinstei și ale imoralității. Spre lauda conducătorilor noștri de astăzi fie zis că au început să cenzureze filmele și că astfel se încunjură nimicirea atâtor suflete nevinovate.

Cele mai mari stricăciuni le fac însă între oameni *cărțile și gazetele rele*. Cele mai multe cărți și gazete nu se scriu adecă din dragoste către cetitori, ci din poftă de câștig. Foarte mulți gazetari nu au nici o credință, nici o convingere, nici un Dumnezeu. Ei scriu, dupăcum le poruncesc cei ce-i plătesc. Până bine de curând în Ardeal nu era așa, ci a fi gazetar însemna, a te jertfi pentru neam, pe când astăzi înseamnă, onoare excepțiunilor, a câștiga bani. Cu câte amănunte

nu se descriu porcăriile, uciderile, sinuciderile! Ce înțelepțește lucrează deci cei ce își țin la casă numai gazete creștinești și cari resping cu cel dintâi prilej ziarele care le atacă credința! A cumpăra un ziar ori carte potrivnică credinții tale, înseamnă a încălzi șarpele la sân.

CUPRINSUL

1. Răul cel mai mare din lume	I
2 Cum se naște păcatul	7
3 Mărimea păcatelor	13
4 Răutatea păcatului	19
5 Pedepsele păcatului	23
6. Să ne ferim și de păcatele ușoare	31
7. O primejdie mare	36
8. Cele șapte păcate de căpetenie	41
9. Trufia	44
10 Sgârcenia	50
11. Desfrânarea	58
12 Pizma sau invidia	68
13 Mânia	73
14 Lenea	79
15 Nesațul, necumpătul sau lăcomia	84
16 Ispita	91
17 Prilejurile ce duc la păcat	97

„Cărțile Bunului Creștin“

Scrise de pâr. prof. IULIU MAIOR

Prețul Lei

Nr. 1.	Păcatul, cel mai mare rău din lume, ediția II	8
> 2.	Pe calea desăvârșirii, ediția II	6
> 3.	Bolșevicii și biserica, epuizat	6
> 4.	Darul lui Dumnezeu	6
> 5.	Adevărata fericire	6
> 6.	Taina spovedaniei	15
> 7.	Tâlcuirea apostolilor din toate duminicile de peste an	50
> 8.	Legea strămoșească	15
> 9.	Tâlcuirea evangheliilor din toate sărbătorile de peste an, în trei volume	25
> 10.	Tâlcuirea apostolilor din toate sărbătorile de peste an	24
> 11.	Taina tainelor, sfânta cuminecătură	8
> 12.	Sfânta liturghie, jertfa Legii Noi	12
> 13.	Durerea, sora noastră nedespărțită	12
> 14.	Tâlcuirea evangheliilor din toate duminicile de peste an	34
> 15.	Cărticica mirilor	6
> 16.	Cărticica soților de căsătorie	8
> 17.	Cele șapte cuvinte de pe cruce ale lui Isus	6
> 18.	Cum să ne creștem copiii	8
> 19.	54 Predici scurte pentru popor, întocmite după texte din apostolii duminicilor	40

In editura „Sfânta Unire“ S. A. Blaj

a apărut de acelaș autor:

Din viața vechilor creștini Lei 20

Toate aceste cărțițele sunt serise pe înțelesul tu-
or și sunt foarte potrivite și pentru premii și cadouri.

VERIFICAT

2007